Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 232 (13721) | 1974 оной октябриин 3, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...С-эй обкомдо, БурАССР-эй
...инистрнүүдэй Соведтэ

...ЗАРАЙ ҮРЭЖЭЛ ...ЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ...БШАГАЙ ХОЁР ҺАРА ...ГЭРГЭХЭ ТУХАЙ

...дөө ажахын эдлүүриин газарай ашаг үрэ ...дань дээшэлүүлхэ зорилгоор КПСС-эй об... бюро болон Буряадай АССР-эй Министр... Совет тусхай тогтоол абаа.

...гша оной октябриин 1-һээ ноябриин 30 хү... тарялан, сабшалан дээрэ органическа бо... минеральна үтэгжүүлгэнүүдые гаргаха, үһа... системэнүүдые заһабарилха, намартаа ... үһалха болон эдлүүриин газарай үрэжэл ...дань дээшэлүүлхэ бусад хэмжээнүүдые ...үлхэ габшагай хоёр һара үнгэргэхэ тухай ...эдэн колхоз. совхозуудай, аймагуудай ду...нуудые КПСС-эй обкомой бюро, республ... Министрнүүдэй Совет энэ тогтоол доторо ...хээ.

... һарын туршада хэхэ хүдэлмэреэ тодор...ко, органическа үтэгжүүлгэ зөөхэ, үһалуу... системэнүүдые заһабарилха, намартаа га... үһалха, сабшалангаа үндэһөөрнь, дээгүүрнь ...руулха, хорёологдоһон сабшалантай, фермэ ...рай участогтай болохо, олон жэлэй һайжа...гдамал бэлшээрэй ашаглалгада бэлдэхэ ...ри отделени, бригада, звенонуудта хүргэхэ, ...хы хүдэлмэреэ хэхэ саг үргэлжын бри... болон звенонуудые бүхы ажахынуудта эм...э талаар колхоз, совхозуудта бодото ту...жа хүргэхөөр Хүдөө ажахын министерство, ...раци болон үһанай ажахын министерство, ...үдай нэгэдэл, хүдөө ажахын трестнүүд, ...ликын «Сельхозтехника» нэгэдэл, КПСС-эй ...мууд, аймгүйсэдкомууд уялгалагдаа.

...арай үрэжэл һайжаруулха бүхы хүдэлмэреэ ...онь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ социалис ...өө ажахынуудай, бригадануудай, отделе...дэй. звенонуудай хоорондо дэлгэрүүлхэ эрил... КПСС-эй райкомуудта, аймгүйсэдкомуудта ...аа.

...шагай хоёр һарын ябаса тухай хэблэлдэ, ... болон телевиденеэр үргэнөөр харуулжа ...ар республиканска болон аймагуудай газе... редакцинууд, республикын Министрнүү... Соведэй телевидени болон радио-дамжуулгын ...ет уялгалагдаһан байна.

АЖАЛШАДНАЙ ЭЛИДХЭНЭ

Хяагтын аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы. дүрбэдэхи жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ, гурбадахи кварталай дүнгүүдээр зарим тэды амжалтануудые туйлаа. Бүри сентябриин 20-до аймагнай гүрэндэ һү худалдаха гол түсэбөө 109,8 процент, мяха—109, ноохо худалдаха жэлэй түсэб 108 процент, үндэгэ—106 процент дүүргэһэн байгаа. Эхэ оронoй амбаарта 63 мянган центнер ороохо тарян оруулагдаа. Тиигэжэ түсэбһөө үлүү 42 тонно ноохон, 259 тонно мяхан, 746 тонно һүн тушаагдаһан байна.

Аймагай колхоз, совхозуудай ажалшад оpooho тариянай болон хартаабхын үрэһэ хааха, намарай паар хахалха түсэбөө заабол бэелүүлхэ, малайнгаа үбэлжэлгэдэ саг соонь бэлдэжэ, үбэлжэлгын үеда мал ажалай продукци ехээр абаха хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байнхай.

П. ПАВЛОВ,
КПСС-эй Хяагтын райкомэй нэгэдэхи секретарь.

ЭРШЭЕЭ АЛДАНАГҮЙ

Аймагай совхозуудай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд opooho тарягаа хуряажа дүүргээ тоэной. Ажахынуудай тоогуудта хэдэн зуугаад мянган центнер тарян оронхой.

Мүнөө поли дээрэхи һолоомо суглуулха, гүүртэ, отарануудай үбэлжөөндэ зөөхэ, намарай паар хахалха хүдэлмэри улам эршэтэйгээр ябуулагдажа байна. Энэ талаар Хурамхаанай совхозой механизаторнууд шалгарна. Эдэнэр тракторай тэргэнүүдые үргэдхэжэ, үндэр болгоод, һолоомо малай байрада ехээр зөөжэ байна.

Намарай паар хахалха түсэбөө Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз урагшатайгаар дүүргэнэ. Мүнөө энэ колхоз 1300 гектар намарай паар хахаланхай. Энэ хүдэлмэридэ «К-700» түхэлэй 1, гусеничнэ 9 трактор хүдэлсэгдэнэ.

Аймагай ажахынууд энэ жэлдэ 7 мянган гектар намарай паар хахалха түсэбөө октябриин 5 хүрэтэр дүүргэхэ гэжэ оролдоно.

Г. БАЛДАНОВ,
Хурамхаанай аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР

Манай Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй заводой коллектив 160 миллион хэһэг шифер бүтээн гаргаха юһэ һарынгаа даабари сентябриин 25-да амжалтатайгаар дүүргээд, октябриин түсэбөөр хүдэлжэ эхилээ һэн. Тиигээд хэдэн мянгаад түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаа.

В. Шиханов, А. Колмаков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай хүдэлмэришэд халаан бүриин даабариһаа гадуур ами—аминдаа 200—250 хэһэг шифер бүтээн гаргажа, һайн үрэ дүн туйлана. Сергей Алексеевич Нороевой хүтэлбэрилдэг участогай коллектив август һарын дүнгөөр дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаһан юм. Эдэнэр сентябрь һара соо бүри эдэбхитэйгээр ажаллажа, амжалтаяа улам арьбадхаһан юм.

Заводоймнай хүдэлмэришэд бултадаа хоорондоо мүрысэн үдэрһөө үдэртэ бүри габшагайгаар ажаллана. Продукци гаргаха даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Бидэнэр юһэдэхи табан жэл соо абаһан уялгаяа дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотойбди.

А. АВЕРИНА,
заводой экономист.

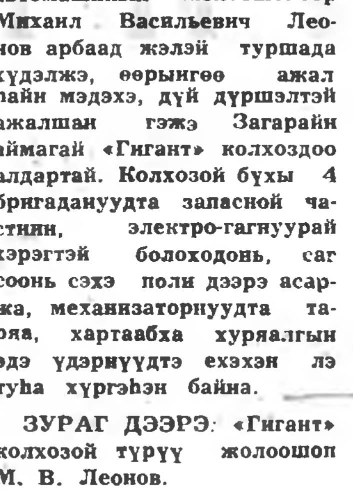
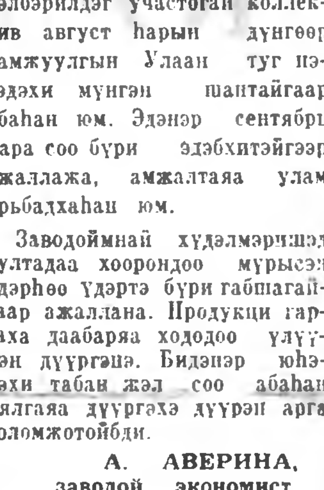
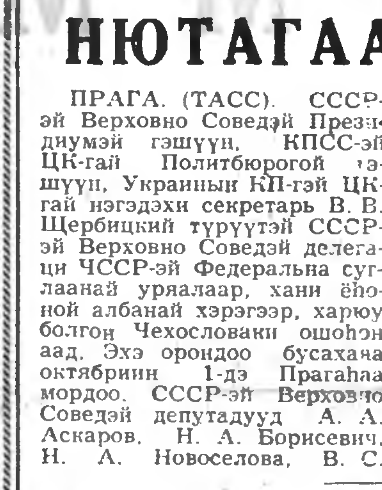

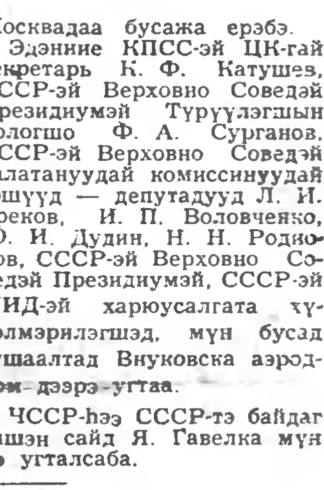

Техническэ харууһа хэдэг автомашиныя жолоошоноор Михаил Васильевич Леонов арбаад жэлэй туршада хүдэлжэ, өөрыигөө ажал һайн мэдэхэ, дүй дүршэлтэй ажалшан гэжэ Загарайн аймагай «Гигант» колхоздоо алдартай. Колхозой бүхы 4 бригадануудта запасной частиин, электро-гагнуурай хэрэгтэй болоходонь, саг соонь сэхэ поли дээрэ асаржа, механизаторнуудта таряа, хартаабха хуряалгын эдэ үдэрнүүдтэ ехэхэн лэ туһа хүргэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Гигант» колхозой түрүү жолоошон М. В. Леонов.

ХЭДЫ БОЛОТОР НОБШОРХО ЮМ?

...ошордомо ...охёо

...лагдаһан түсэбэй ... Сэлэнгын аймаг... колхоз, совхозууд ... дээрээ 16400 гек... ...марай паар элдүү... ...ёһотой. Сентяб... 25-най мэдээгээр ... ажахынууд ... 5 мянган гектар ... паар хахалаад ... Энэмнай хараа... ...он түсэбэй орой... ...0 процентнь боло... ...этэй хамта нама... ...ра бороотой сиидэгэр хүйтэн үдэрнүүд ерэжэ, хүдэлмэриин үнэтэ саг хаһана.

Аймагай эгээл томо ажахынуудай нэгэн — Сэлэнгын совхоз 2000 гектар намарай паар хахалха түсэбтэй аад, энэ харюусалгатай ажалые бүри һаяхан эхилһэн байна. Совхозой Нарһатын отделениһээ Ехэ-Сагаанай отделени хүрэтэр ябажа харахада, мүртэй хүдэлхэ агрегадууд обёорогдоногүй. Һүүлэй мэдээгээр эндэ оройдоол 200 гектар намарай паар хахалагдаад байна.

Ноёхоной сомоной XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз энэ ажалые мүн лэ удаарууллна. Һүүлшын неделидэ эндэ 380 гектар хахалагдаа. Иигэжэ нобшорхо болоо һаа, намарай паар хахалха түсэбэй дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй.

Аймагай олохон ажахынуудта тракторнууд дүүрэн хүсөөрөө хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, «Эрдэм» колхоз намарай паар хахалалгада оройтожо оробошье, тракторнуудаа хоёр халаанда ашаглангүй, үнэтэ сагаа гээжэ байһаар. Энэ колхоз октябрь һара гаратар 2 мянган гектар хахалха түсэбтэй байбашье, сүүдхэдээ оройдоо 50—60 гектар хахална. Олонхи тракторнуудынь эбдэрхэй, зариманиинь һүниндөө ажаллаха гэхэдээ, зайн галгүй. Тэрэшэлэн трактористнуудай журам һула, үдэрэйнгөө хоол барихаяа трактораараа ошохо баримтанууд үзэгдэнэ. «К-700» түхэлэй хүсэтэ трактор хоёр. халаанда хүдэлгэгдэнэгүй. Сүүдхэдэ энэ трактораар 30 гектар хахалмаар байбашье, тэрэнээ хахад хүсэндэнь ашаглахань гайхалтай. Тракторай халтал эбдэрхэдэ, полевой станда гү, али колхозой түб намнажа, үнэтэ сагаа гээхэнь бүришье гэмшэлтэй. Иимэшүү байдал Сүхын, Тельманэй, Кировэй нэрэмжэтэ совхозуудта үзэгдэнэ.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ХАНИ ХАЛУУН БАРИСААНАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

ВАРШАВА, (ТАСС). ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек А. А. Громыкотай уулзаба. Үнэн зүрхэнэй, үгэеэ хүсэд ойлголсолгын оршон байдалда хөөрэлдөөн боложо, СССР ПНР хоёрой хоорондын аха дүү ёһонои харилсаанай, хани холбооной олохон асуудалнууд, тэрэшэлэн уласхоорондын байдалда хабаатай шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

ПНР-эй ехэ лентэтэй, нэгэдэхи шатын «Габьяагай ордениие» А. А. Громыкодо Э. Герек баярай оршон байдалда барюулба. А. А. Громыко СССР-эй ба ПНР-эй хоорондын харилсаа хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо ехэ габьяатай байһанай түлөө, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хани барисаанай, харилсаа холбооной ба нэгэдэлэй хэрэгтэ, шахардуу байдал һуларуулгын, эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдал хангаха политикада хубитаяа ехээр оруулһанай түлөө ПНР-эй Гүрэнэй Соведэй шиидхэбэреэр энэ шагналда хүртэһэн байна.

Эхэ орондоо бусахаяа мордобо

ВАРШАВА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Эхэ орондоо бусахаяа октябриин 1-дэ эндэһээ мордоо.

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Ольшовский, ПОРП-ын ЦК-гай Секретариадай гэшүүн, ПОРП-ын ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагша Р. Фрелек ба бусад тушаалтад, Варшавын аэропорт дээрэһээ А. А. Громыкые үдэшэбэ. СССР-һээ ПНР-тэ байдаг элшэн сайд С. А. Пилотович үдэшэлсээ.

СОВЕТ ПОСОЛЬСТВОДО БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

ПРАГА. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украиныи, КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хүндэлэлдэ Чехословакидахи СССР-эй посольстводо уулзалга болобо.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ, Л. Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Федеральна суглаанай Түрүүлэгшэ А. Индра, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд В. Биляк, К. Гофман, В. Кемпный, И. Корчак, И. Ленарт, П. Цолотка, Чехословакиин партийна, гүрэнэй ба ниитын элитэ мэдээжэ бусад ажал ябуулагшад уулзалгада хабаадаа.

Уулзалга үнэн зүрхэнэй, хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ.

НЮТАГАА БУСАБА

ПРАГА. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украиныи КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци ЧССР-эй Федеральна суглаанай уряалаар, хани ёһоной албанай хэрэгээр, харюу болгон Чехословаки ошоһон аад. Эхэ орондоо бусахаяа октябриин 1-дэ Прагаһаа мордоо. СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд А. А. Аскаров, Н. А. Борисевич, Н. А. Новоселова, В. С. Фёдоров гэгшэд делегацида орожо ошоһон байна.

Энэ делегациие КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Федеральна суглаанай Түрүүлэгшэ А. Индра, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧСР-эй правительствын Түрүүлэгшэ И. Корчак, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь Ф. Ондржих болон бусад тушаалтад Прагын аэродром дээрэһээ үдэшэбэ. СССР-һээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд В. В. Мацкевич үдэшэлсээ.

• • •

Делегаци тэрэл үдэртөө Москвадаа бусажа ерэбэ.

Эдэнние КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ф. А. Сурганов, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай комиссинуудай гэшүүд — депутадууд Л. И. Греков, И. П. Воловченко, Ю. И. Дудин, Н. Н. Родионов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй МИД-эй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, мүн бусад тушаалтад Внуковска аэродром дээрэ угтаа.

ЧССР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Я. Гавелка мүн лэ угталсаба.

АХА ДҮҮ ЁҺООР ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЭ

Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө Урда Вьетнамай түрмэнүүдтэ тамалагдажа байгшадые дэмжэһэн уласхоорондын неделидэ совет хүнүүд, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэндэл эдэбхитэйгээр хабаадажа байна. Ороной хото городуудта, һуурин тосхонуудта митингнүүд, суглаанууд үнгэргэгдэнэ, фото ба номой выставкэнүүд эмхидхэгдэнэ, фильмүүд харуулагдана.

Ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэдэй суглаан октябриин 1-дэ Журналистнуудай түбэй байшан соо болобо. СССР-эй Наукануудай академиин Гүрэнэй ба эрхын институдай директор В. Н. Кудрявцев элидхэл хэхэдээ, бусад ораторнууд үгэ хэлэхэдээ, Парижай хэлсээнэй олон эрилтэнүүдые сайгон захиргаан бүдүүлигээр эбдэжэ, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэдэ хаагдаһан хүнүүдые сүлөөлхэеэ арсана, хүн зоной граждан эрхэ сүлөөе газаашална гэжэ тэмдэглэбэд. Тус захиргаанай ябуулгань хуули ёһондо таарахагүй байна. Тэндэхи шорон түрмэнүүдтэ тамалагдан зобожо байһан бүхы хүнүүдые, эб найрамдалай тала баригшадые сүлөөлхэ эрилтэ совет хүнүүд табина.

Урда Вьетнамай Республикын хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Као Ван Хунг суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ. Национальна эрхэ сүлөөгэй, бэеэ дааһан байдалай түлөө, политическэ үзэл бодолоороо Урда Вьетнамай шорон түрмэнүүдтэ тамалагдажа байһан хүнүүдые дэмжэдэгэйнь түлөө, вьетнам патриодуудай тэмсэлые һайшаадаг байһанайнь түлөө совет арад зондо гүн сэдьхэлһээ баясхалан хүргөө.

Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө Урда Вьетнамдахи шорон түрмэнүүдтэ һуугшадые дэмжэһэн тогтоол нэгэн һаналтайгаар баталагдан абтаба.

ДРВ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Нгуен Хыу Кхиеу суглаанда хабаадаа.

(ТАСС).

...енгриин Арадай Республикын партийно-правительственна ...елегациин Советскэ Союзда ерэһэн тухай

КОММЮНИКЕ

...риин Социалис хүдэл...эй партиин Цент... Комитедэй Нэгэдэхи ...ь Янош Кадар тү... Венгриин Арадай ...икын партийно-прави...нна делегаци Совет...ай Коммунис пар...тральна Комитедэй, ... Верховно Соведэй ...умэй. СССР-эй Ми...эй Соведэй уряа...ани ёһоной албанай ... Советскэ Союзда 1974 оной сентябриин 30 хүрэтэр эндэ бай...

... делегаци СССР-тэ ...йха үедөө Ленинград ... промышленна ба хү... хэдэ хэдэн пред...үдта хүрэһэн, ажал...үлэлгэшэдтэй, пар... түрэнэй зургаануу... хүдэлмэрилэгшэдтэй, ... ажал ябуулагшадтай ... байна. Совет-вен... барисаанда зорюу... баярай митинг Ле... Кировскэ заводто ...д, Советскэ Союзай ...рин, КПСС-эй ба ... эбдэршэгүй бата ... хүсэтэ жагсаал бо...нгриин партийно-пра...енна делегаци яба...ртаа хани халуу... зүрхэнһөө угтаг...ба. Энэнь совет. ...уудые нэгэдхэн ... аха дүү ёһоной гүн ...дэрэлэй шэнэ гэр...

Ерээд байха үедэнь болоһон хөөрэлдөөнүүдтэ:

Совет талаһаа: КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. К. Байбаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ВНР-тэ байдаг элшэн сайд В. Я. Павлов;

Венгер талаһаа: Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ене Фок, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВСРП-гэй ЦК-гай секретарь Карой Немет, ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, «Таршадалми Семле» гэжэ журналай редколлегиин түрүүлэгшэ Валерия Бенке, ВСРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Иштван Хусар, ВСРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ВНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Фридьеш Пуйя, ВСРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, ВНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Дьюла Рапаи гэгшэд хабаадаба.

Тэрэшэлэн Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. Н. Родионов, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын орлогшо Г. А. Киселёв, СССР-эй МИД-эй Европын табадахи таһагые даагша Н. Н. Сикачёв; Венгер талаһаа — ВСРП-гэй ЦК-гай гэшүүн, «Непсабадшаг» газетын ахамад редактор И. Катона, ВСРП-гэй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагша Я. Берец, ВСРП-гэй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагшын орлогшо М. Сюреш, ВСРП-гэй ЦК-гай агитациин ба пропагандын таһагые даагшын орлогшо Л. Фодор ба ВНР-эй МИД-эй управлениин начальник И. Тот хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадалсаа.

Политическэ, экономическа ба соёлой бүхы хэрэгүүдтэ хабаатай, Советскэ Союзай ба Венгриин хоорондо тогтоогдоһон аха дүү ёһоной холбоо барисаанай ехээр хүгжэжэ байһые; социалис интернационализмын гол ёһонуудые үндэһэ болгодог, Хани барисаан, харилсаа холбоон ба харилсан туһалалсалга тухай договор дотор батадхагдаһан совет-венгер харилсаанай аша үрэ ехэтэй байһые үнэн зүрхэнэй, үгэеэ бүрин ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үеэр хоёр тала сэдьхэлээ ханан тэмдэглээ. Зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар хоёр партиин, хоёр ороной хараа бодолнуудай тон адли байһаниинь лаблан баталагдаа.

Коммунис байгуулалтын хэрэгтэ совет арадай туйлаһан амжалтанууд тухай, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ, СССР-эй экономическа хүсэ шадалай бэхижэлгэ, совет обществын социально-политическэ ба соёл болбосоролой хүгжэлтэ тухай совет делегаци хөөрэбэ. СССР-тэхи коммунис байгуулалтын мүнөөнэй шата совет арадай ажалай ехэ эдэбхи үүсхэлээр, социалис мүрысөөнэй шэнэ дэбжэлтээр тодорхойлогдоно, энэнь үйлэдбэриин түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ арга олгоно гэжэ тэмдэглэгдээ. КПСС-эй ЦК-гай, Советскэ правительствын гадаадын политическэ ажал ябуулга тухай, КПСС-эй XXIV съездын хараалан тодорхойлһон амгалан байдалай программа бэелүүлхэ хэрэгтэ туйлагдажа байгаа амжалтанууд тухайда Совет тала элидхэн мэдээсэбэ.

Коммунизм байгуулха, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, Советскэ Союзай экономическа хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, ажалшадай материальна ба соёлой дэлисэ хэмжээе улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ аха дүү совет арадай туйлаһан ехэ амжалтануудые венгер хүтэлбэрилэгшэд үндэрөөр сэгнэбэ. Эдэ амжалтануудые туйлаха хэрэгтэ Советскэ Союзай Коммунис партиин, нүхэр Леонид Ильич Брежневэй толгойлдог тэрэнэй Центральна Комитедэй дүүргэһэн онсо гайхамшаг үүргые, ажал ябуулгынь удха шанарые венгер хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглэнэ.

Венгер хүтэлбэрилэгшэдэй сэгнэһэнэй ёһоор, КПСС-эй XXIV съездын баталһан программые бэелүүлгэ уласхоорондын оршон байдалай хүгжэлтэдэ таарамжатайгаар нүлөөлнэ. Советскэ Союзай ленинскэ эб найрамдалта гадаадын эдэбхитэй политикынь. уласхоорондын зүришэлдөө, арсалдаатай асуудалнуудые бүтээмжэтэйгөөр шиидхэхэ, Европодохи ба бүхы дэлхэй дээрэхи шахардуу байдал бүри ехээр заһаруулха хэрэгтэ оруулжа байгаа хубитыень ВСРП бүрин һайшаана. Социализм болон коммунизмын уг зорилгонуудай илан мандахын түлөө, арадуудта амгалан тайбан, сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдал хангахын түлөө, хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ, арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдалда эсэргүү империалис хархис этэгээдүүдэй хорото аашануудые усадхан зайсуулхын түлөө бүхэдэлхэйн тэмсэлдэ Советскэ Союзай дүүргэдэг үүргэ улам ехэ боложо байнхай.

Венгриин партийно-правительственна делегаци социалис байгуулалтын хэрэгтэ, ВСРП-гэй X съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ венгер арадай туйлаһан амжалтанууд тухай хөөрөө. Венгер обществын бүри ехээр бэхижэжэ байгаа морально-политическэ нэгэдэл, партиин ба хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы үүргын дээшэлжэ, арадай ажахые түсэблэлгын ба хүтэлэлгын гуримай улам нарижан һайжаржа, сурталбодолой, соёлой ба гэгээрэл болбосоролой талаар ВСРП-гэй ябуулдаг хүдэлмэриин бүри эдэбхитэй боложо байһан ушар Венгриин Арадай Республикын хүгжэлтэдэ онсо удха шэнжэтэй байна. Социализм байгуулгын саашанхи зорилгонуудые тодорхойлхо, партиин программна мэдүүлгэ баталан абаха ВСРП-гэй XI съездын шухала удха шанартайе венгер нүхэдүүд тусхайлан тэмдэглэбэ. Болохоёо байгаа съездын бэлэдхэл, фашис дарлалтаһаа оронойнгоо сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойе тэмдэглэхэ бэлэдхэл бүхы венгер арадай зоригжол урмашалай, ажалай дэбжэлтын оршон байдалда үнгэржэ байна.

Социалис общество байгуулха, оронойнгоо үйлэдбэрилгын хүсые саашадань улам хүгжөөхэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые, ажалшадай материальна ба соёлой хэм хэмжээе улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ аха дүү венгер арадай туйлаһан амжалтануудые совет хүтэлбэрилэгшэд үндэрөөр сэгнэн дурдаба. Ажалшадай шалгармал манлай — Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин, нүхэр Янош Кадарай толгойлдог тэрэнэй Центральна Комитедэй үрэ ехэтэй, шадамар бэрхэ хүтэлбэри эдэ амжалтануудые хангана. Венгриин Арадай Республика гадаадын эдэбхи үүсхэлтэ политикаараа уласхоорондын оршом соо социалис гүрэнүүдэй зүбшэлэн бэелүүлдэг хараа бодолой амжалтада горитой туһа хүргэнэ. Энэ республика аха дүү оронуудай хамтын эмхинүүдтэ — Варшавска договорой эмхидэ, Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведтэ үрэтэй, бүтээмжэтэйгөөр хабаадажа, социалис хани нэгэдэлэй нэрэ хүндые үргэхэ хүсэ шадалые улам арьбадхаха хэрэгтэ туһална. Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй парти бусад партинуудтай хамта дэлхэйн коммунис байгуулалтые, империализмда эсэргүүсэн тэмсэгшэ мүнөө сагай бүхы хүсэнүүдые бэхижүүлхын түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ.

(Түгэсхэлынь 2 дохи нюурта)

ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ НАНГИН УЯЛГА

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй оруулдаг хубита горитой гэжэ хэншье мэдэнэ. Тиимэһээ манай партиин, тэрэнэй ЦК-гай тус асуудалда анхаралаа хандуулһаниинь гайхалгүй ааб даа.

Хоёр жэлэй саана КПСС-эй ЦК-гай «Ажалшадай үзэл сурталай, политическэ хүмүүжүүлгэдэ Череповецкэ металлургическа заводой хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалга тухай» тогтоол сагай эрилтээр абтаһан болоно. Тиимэһээ партийна организацинууд энээндэ саг үргэлжын анхарал хандуулжа, тус тогтоолые хүдэлмэриингөө хүтэлбэри болгон, ажал ябуулгануудаа бэелүүлхэ зэргэтэй.

КПСС-эй Советскэ райкомой пленум энэ тогтоолой район дотор хэр бэелүүлэгдэжэ байһание хаража үзэбэ. Тиихэдээ хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ элсүүлхэ тухай хэлсээ, мүн тус хүдэлмэридэ хэрэглэгдэдэг онол аргануудые ćогсолон бүридхөө, түрүү дүй дүршэл улам үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ шиидхээ.

КПСС-эй райкомой секретарь Г. К. Ячменёвагай пленум дээрэ хэһэн элидхэл соо, элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшадай үгэнүүд соо тус тогтоолой район дотор хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай удха түгэлдэрөөр, дүүрэнээр хэлэгдээ. Тиимэһээ энэ талаар ямар байдалтай байһаниинь тоб гэмэ эли болон харагдана.

Тогтоолой гараһан сагһаа хойшо эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри хаа хаанагүй ябуулагдажа, партийна хамтын суглаанууд зарлагдажа, тогтоол зүбшэн хэлсэгдээ, энэ талаар бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа.

Удаань КПСС-эй райком тэдэ хэмжээ ябуулгануудай хэр дүүргэгдэжэ байһыень хирэ-хирэ болоод лэ шалгадаг һэн. Партийна организацинуудай секретарьнарай тоосоогоо барихадань, хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ улам эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэ ушарһан дутуу дундануудые элирүүлжэ, тэдэниие усадхаха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулдаг байгаа.

1972 оной ноябрьда мастернуудай районно суглаан үнгэргэгдөө һэн. Эндэ ажалшадые коллектив дотороо хүмүүжүүлхэ гэһэн шухала асуудал гол һуури эзэлээ. Тиихэдэ дунда шатын мэргэжэлтэй хүтэлбэрилэгшэдэй энэ хэрэг һайжаруулгада горитой нүлөө үзүүлхэ үүргэтэй байһаниинь мэдэрэгдээ һэн.

Мүн тус тогтоолдо сэхэ хабаатай асуудалнууд КПСС-эй райкомой хэдэн пленумүүд дээрэ зүбшэгдөө. Жэшээлхэдэ, 1972 оной март соо «Хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ кадрнуудай марксистско-ленинскэ һуралсал саашадань һайжаруулжа, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тэдэнэрые эдэбхитэйгээр элсүүлжэ, нүлөөлхы үүргыень улам дээшэлүүлхэ тухай», 1973 оной июнь соо «Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо бэлдэлгэтэй дашарамдуулан, ажаһуудаг азартань ажалшадай дунда ябуулагдадаг нийтэ политическэ хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай», мүн бусад асуудалнууд хэлсэгдэһэн болоно.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэг хүнгэн хэрэг бэшэ. Тиимэһээ хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөө политическэ болон экономическа үндэр мэдэсэтэй байха зэргэтэй болоно. Мүн өөрынгөө мэргэжэлшье һайн мэдэхэ ёһотой байһаниинь эли ааб даа.

Мүнөө үедэ район дотор инженерно-техническэ 1.500 хүдэлмэрилэгшэ хүдэлжэ байна. Тэдэнэрэй 700-ниинь коммунистнууд. Олонхинь партийна болон экономическа һуралсалай семинарнуудта ябалсадаг. Мүн иимэ семинар, һургуулинуудые өөһэдөөшье ударидадаг байха. Энэ хүдэлмэри хадаа ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын нэгэ онол арга болоно ха юм.

Жэшээлхэдэ, «Туяана» гэжэ оёдолой нэгэдэлдэ ажаллажа байһан хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд (бүхыдөө 56 хүн) бултадаа хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Хүн бүхэн партийна гү, али ниитын даалгабаритай.

Экономическа асуудалнуудаар тус нэгэдэлэй директорэй орлогшо Лидия Петровна Лошукова хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэ саг үргэлжэ элдэб лекцинүүдые уншадаг, хөөрэлдөө үнгэргэдэг байха юм. Мүн инженернүүд Э. М. Ворисова, П. В. Дементьева, Л. А. Просветова, Р. Г. Сергеева, В. К. Леминова, Л. В. Нилецкая гэгшэд эдэбхитэй пропагандистнууд гэжэ суурхадаг.

Тиихэдэ комсомолой полит-һуралсалай кружок болон семинарнуудые НОТ-эй талаар инженер Э. В. Кучерук, нэгэдэлэй партийна организациин секретарь Л. И. Кузнецова гэгшэд хүтэлбэрилнэ.

Ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ мастернуудай оруулдаг хубитын тон ехэ байһаниинь ойлгосотой. Тиимэһээ эндэ ажаллажа байһан 24 мастер хоёр жэлэй мастернуудай тусхай һургуулида һуража гараа. Тэдэнэр мастер-хүмүүжүүлэгшын мэдэхэ ёһотой юумые дууһан үзөө, энэ талаар ямар зорилготой байһанаа һайн ойлгожо абаа.

Эдэ мэтын хэмжээ ябуулгануудай үрэ дүн тон һайн байгаа гэжэ тэмдэглэгдээ. 1973 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр тус нэгэдэлэй коллектив РСФСР-эй нютагай промышленностиин министерствын дурасхаалта Улаан тугта хүртөө. Байгша оной хоёрдохи кварталай дүнгөөр республика дотороо түрүү һууридa гараа юм.

Мүн «Электромашина», судна бүтээлгын заводуудта, авиапредприятида, горпромторгдо, телефонно-телеграфна станцида энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдана.

Жэшээлхэдэ, «Электромашина» заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ бүхэн урлан нарижуулагша байха юм. Байгша оной зургаан һара соо тэдэнэр 83 дурадхал оруулжа, 75 000 түхэригэй мүнгэ зөөри алмаха арга боломжо олгоо. Гэбэшье тэдэнэр ганса өөһэдөө энэ шухала хэрэгтэ хабаадалсаад лэ дүүрэнэгүй. Харин хүдэлмэришэдтэй хамтаржа, творческо бригадануудые эмхидхэнэ. Тиигэжэ юрын хүдэлмэришэдые уралан нарижуулха, ухаалан зохёохо хэрэгтэ элсүүлжэ, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, саашадаа һураха хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүмүүжүүлнэ. Энэ хүдэлөөнэй ашаа туһань тон ехэ.

Хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд эрдэм мэдэсэеэ саашадань дээшэлүүлхые яһала оролдоно, бэшэндээ энэ талаар үльгэр жэшээ харуулна. Жэшээлхэдэ, 200 гаран хүн элдэб семинарнуудта ябана, 189 хүн марксизм-ленинизм шудалха һургуулида һурана, 25 хүн өөһэдөө бэеэ даагаад марксистско-ленинскэ теори үзэнэ, үшөө 10 хүн вузуудта заочноор һурана. Мүн үдэшын университедтэ үнгэрэгшэ жэлдэ 42 хүн ном үзөө һэн.

Эдэ мэтын һайн жэшээнүүдэй олоншье һаань, дутуу дунданууд үшөөл ушарна. Тогтоолой гараһанһаа хойшо хоёр жэл хахад тухай сагай үнгэрөөшье һаань, зарим предприяти, эмхи зургаануудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Шэлэй, пивын, С. М. Кировэй нэрэмжэтэ түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводуудта, Буркоопсоюзай автобазада, горхлебторгдо, ПАП-1-дэ, 56-дахи оньһожоруулагдамал колоннодо, 1-дэхи, 2-дохи заһабарилга-барилгын управленинүүдтэ, худалдаа наймаанай министерствын СМУ-да анхармаар юумэн оройдоошье хэгдэнэгүй. Тиимэһээ тус коллективүүдэй ажал хэрэг урагшагүйдэнэ.

Гэхэтэй хамта зарим хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө ажалай журам эбдэхэ ябадал ушарна. Жэшээлхэдэ, судна бүтээлгын заводой цехэй начальник Н. А. Михалёв ходо архи ууҗа ябадаг байһан тула тушаалһаа сүлөөлэгдөө. «Вторсырьёгой» баазые эрхилэгшэ Хаданов 16.000 түхэриг гүрэнэй зөөри үбэршэлһэн байжа, хуулиин ёһоор хэһээгдэхэ болоо.

Энэ ушарһаа уламжалан, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам бүри һайжаруулха гэһэн шухала зорилго тобойн гарана. Тиихэдээ нэгэ анхармаар ажаглалта хэлтэй гээд һанагдана. Мүнөө үедэ промышленна предприятинуудта үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэдэг болонхой. Тиимэһээ ажалай журам эбдэгшэдтэй тэмсэхэ үшөө нэгэ арга боломжо бии болоо гээшэ.

Эдэ зүблөөнүүд дээрэ сагай эрилтээр табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, абтаһан шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлжэ, ажалша коллективэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрхилхэдэ туһалха ёһотой орган болгохо хэрэгтэй гээд һанагдана.

Тобшолол болгон хэлэхэдэ, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүтэлбэрилхы, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые бүри эдэбхитэйгээр элсүүлхын тула партиин ЦК-гай тогтоолой эрилтын ёһоор үшөөл горитой хүдэлмэри ябуулха бологдоно.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

«ПОБЕДА» колхозой (Яруунa) Һубарягагай МТФ-эйн һаалишад түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ һү ехээр һаахын түлөө шармайн оролдоно.

Эндэ дүй дүршэлтэй болоһон, үнинэй һаалишад Хандажаб, Дулмажаб Мытыповатан, Доржи-Ханда Жамьянова, Капитолина Хабудаева гэгшэд эрхимээр ажаллана. Улаан Тугай орденто үнинэй мэдээжэ болоһон һаалишан Хандажаб Мижитовна Мытыпова табан жэлэйнгээ түсэб гурбан жэл юһэ һара соо дүүргэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Х. М. Мытыпова.

ГАЗЕТЭНҮҮДЭ[Й] РЕДАКТОРНУУ[ДАЙ] ҺУРАЛСАЛ

Республиканска, ... нуудай, областьнуу[д] ... тийна газетэнүүд бо[лон] ... налнуудай редакто[р] ... республиканска те[л] ... агентствэнүүдэй ... нүүдэй һарын курс ... эй ЦК-гай дэргэд ... тийна дээдэ һургуу[ли] ... лоод тараба.

Курсада һурагш[ад] ... систско-ленинскэ ... КПСС-эй дотоодын ... даадын политикын, ... лис экономикые ... ёһоор хүтэлбэрилгы[н] ... пагандын ба парти[ин] ... гуулалтын тон шуха[ла] ...

Венгриин Арадай Республикын партийно-правительственна делегациин Советскэ Союзда ерэһэн тухай

КОММЮНИКЕ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин 1972 оной эсэстэ хани ёһоной албанай хэрэгээр ВНР ошоод ерэһэнһээнь хойшо үнгэрһэн үе соо совет-венгер харилсаанай хүгжэлтэ тухай һанамжанууд зүбшэн хэлсэгдээ. Эдэ хөөрэлдөөнүүд совет-венгер харилсаа холбоондо, КПСС-эй ба ВСРП-гэй Центральна Комитедүүдэй, хоёр оронной правительствануудай ба хуули гаргадаг зургаануудай холбоо барисаанай эршэмтэйгээр хүгжэхэ ябадалда шэнэ эршэ хангаа гэжэ тусхайлан тэмдэглэгдэбэ. Советскэ Союзай ба Венгриин нютагай партийна органуудай, ниитын эмхинүүдэй, министерствэнүүд ба албан зургаануудай, тэрэшэлэн городуудай болон областьнуудай хоорондохи харилсаа холбооной аша үрэнь ехэ болоо.

Совет-венгер экономическа ба научно-техническэ харилсаа холбооной, СССР ВНР хоёрой хоорондын худалдаа наймаанай хүсэн түгэсөөр хүгжэжэ байһанда, саашанхи арга боломжонуудаар ехэ байһанда сэдьхэлээ ханаһанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлбэ. Удаадахи табан жэлэй туршада СССР-эй ба ВНР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбүүдые тааруулан тодорхойлхо зорилгоор хэгдэһэн хүдэлмэри мүн лэ һайнаар сэгнэгдээ. Хоёр ороной түлишын ба элшэ күсэнэй нөөсые саашадаа шэнжэлэн ашаглаха, машина бүтээдэг шухала шухала һалбаринуудтахи үйлэдбэриин тусхай мэргэжэл ба хамжаалалга үргэдхэхэ зорилготой хамтын хэмжээнүүдэй ехэ удха шанартай байһаниинь тэмдэглэгдээ. Табан жэлэй түсэбүүдые тааруулан тодорхойлхо саашанхи хүдэлмэридөө социалис ёһоной экономическа нэгэдэлэй программаар хараалагдаһан экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной түрүү шэнэ формонуудые бүри үргэнөөр хэрэглэхэ ябалдалда онсо анхарал хандуулха шухала гэжэ адляар ойлгодогоо хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлээ. Энэ жэлдэ 25 жэлэйнь ойн тэмдэглэгдэһэн хэлсээнтэй зохилдуулан бэелүүлэгдэжэ байгаа совет-венгер научно-техническэ харилсаа холбоон орон бүхэндэмнай ехэ аша туһа хүргэнэ, техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ арга олгоно гэжэ хөөрэлдөөндэ хабаадагшад тэмдэглэбэ. Научна шэнжэлэлгэнүүдэй, проектно-конструкторска хүдэлмэриин талаар харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ, тааруу һайнаар хүгжөөхын тула оролдолго гаргаха, тэдэ хүдэлмэриинь арадай ажахын ашаг үрые дээшэлүүлхэ ябадал хоёр тала туйлаха гэжэ тэмдэглэгдээ.

Хоёр талын экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной хүгжэлтэнь социалис ёһоной экономическа харилсаа холбооной нэгэдхэмэл программа бэелүүлхын тула аха дүү социалис оронуудай хамтааран ябуулдаг хүдэлмэриин таһаршагүй хуби болоно гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ. Харилсаа холбоото хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын тула хэгдэдэг хүдэлмэреэ бүри эдэбхитэй болгохыень, тусхайлан хэлэбэл, үйлэдбэриин зарим гол һалбаринууд ба шэнжэ хэлбэринүүдые хамтааран түсэблэхэ арга боломжо үргэнөөр хэрэглэхыень, хоёр ороной арадай ажахын ашаг үрэ дээшэлүүлхэ ба хүгжэлтыень түргэдхэхэ зорилготой үйлэдбэриин ба научно-техническэ харилсаа холбоо үргэдхэхыень хоёр ороной хэрэгээ һайн мэдэхэ зургаануудта даалгаха гэжэ хэлсэгдээ.

Үзэл сурталай хүдэлмэриин, гэгээрэлэй, эрдэм болон соёлой талаар бэелүүлэгдэдэг совет-венгер холбоо барисаанай нилээд үргэдхэгдэжэ байһые совет, венгер делегацинууд ханангяар тэмдэглэбэ. Тиимэ холбоо барисаагаа саашадань хүгжөөхэ, хоёр ороной научна ба зохёон байгуулхы эмхинүүдэй, институдууд ба эмхи зургаануудай хоорондын харилсаа холбоо улам нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ бүхы аргаар туһалхаар бэлэн байһанаа лаблан баталба. Марксистско-ленинскэ теориин шухала асуудалнуудые тодорхойлхо, буржуазна үзэл сурталда эсэргүү тэмсэлээ улам шангадхаха хамтын ажал ябуулгын шухала байһаниинь онсолон тэмдэглэгдээ.

Гадаадын политикын ба уласхоорондын харилсаанай талаар совет-венгер холбоо барисаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһые хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад тэмдэглэбэ. Энэ талаар сугларһан дүй дүршэлые үндэрөөр сэгнээд, КПСС-эй ба ВСРП-гэй Центральна Комитедүүдэй, тэрэшэлэн хоёр ороной Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэнүүдэй зүгһөө бэелүүлэгдэдэг гадаадын политическэ зүбшэлэлгэнүүд, уулзалгануудые улам үргэдхэхэ шухала гэжэ тоолодог байһанаа элирхэйлээ.

КПСС-эй ба ВСРП-гэй адли хараа бодолтой байһан ушар, аха дүүгэй харилсаа холбоон хоёр ороной арадуудай ойртолсолгын хэлбэришэгүй хүгжэхэ хэрэгтэ тодорхойлхы үүргэ дүүргэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэгдээ. Энэнь социалис ба коммунис байгуулалтын дүй дүршэлые хоёр талын аша туһада бүри хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ, уласхоорондын хэрэгүүдтэ хоёр ороной гаргадаг оролдолго хүсэлэлгые тааралдуулха, совет-венгер хани барисаае дээдэ зэргын шэнэ шатада дэбжүүлхэ арга олгоно.

Советскэ Союз Венгриин Арадай Республика хоёр социалис гүрэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхын, али бүхы талын холбоо харилсааень үргэдхэн нарижуулхын, мүн уласхоорондын политическэ байдал һайжаруулха, түгшүүрилые һуларуулха гол шухала зүйлнүүдэй нэгэн болгошо тэдэнэй уласхоорондын ябуулгые улам һайнаар тааралдуулхын тулада саашадаашье хүсэ шадалаа гамнахагүй гэжэ эрид шиидэнги байһанаа гэршэлэн харуулба. Варшавска договорой эмхи болбол аха дүү оронуудай политическэ талаар харилсаха хамтын орган, эб найрамдалай болон аюулгүй байдалай найдамтай, үрэ ехэтэй зэбсэг тула ехэ үүргэ дүүргэжэ шадаха гэжэ тэдэнэр тэмдэглэбэ.

КПСС болон ВСРП-гэй зүгһөө аха дүү бусад партинуудай түлөөлэгшэдтэй һүүлэй үедэ хэгдэһэн уулзалга, хэлсээнүүд тухай бэе бэедээ дуулгаад, 1969 ондо болоһон Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй зааһан, империализмда эсэргүү тэмсэлэй гол шэглэлнүүдээр ехэ үрэ дүн туйлажа шадагдаа, империализмын болон хархис хүсэнүүдэй үсэдөөр эсэргүүсэжэ, добтолгодо орохо һэдэлгэ хэбэшье һаань, хэдэн ороной демократическа болон түрүү хүсэнүүдэй байдалые бэхижүүлхэ арга олдоо гэжэ хоёр талынхид ханангяар тэмдэглээ. Интернациональна уялгаяа дүүргэлтэ болгон, КПСС болон ВСРП Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэдэл, жагсаалые марксизм-ленинизмын үндэһөөр бэхижүүлхэ гэжэ саашадаашье али бүхы талаар оролдохо байна. Антикоммунизм, национализм болон шовинизмын элдэб бүхы үзэгдэлнүүдтэ эсэргүүсэн, баруунай болон «зүүнэй» оппортунизмда эсэргүүсэн, эбсэшэгүй шанга тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй гэжэ хоёр парти эрид мэдүүлбэ.

Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай дэлхэйн ямар нэгэн хубида гү, али бүхы дэлхэйн хэмжээгээр хамтаран ажаллаха гээшэнь айхабтар ехэ удха шанартай гэжэ КПСС болон ВСРП тоолоно. Тиин энэ талаар хэгдэжэ байгаа бодото алхамуудта туһалхаар бэлэн байһанаа гэршэлэн баталаа.

Мүнөө үеын уласхоорондын байдалда түгшүүрил ехээр һуларжа байна. элдэб социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар зэргэ оршохо гэһэн гол ёһон уласхоорондын харилсаанда улам һайнаар бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ уласхоорондын гол асуудалнуудаар һаналаа андалдаха үедэ тэмдэглэгдэбэ. Энэ талаар харабал, Европодохи байдал һайжараа, совет-американ харилсаан нилээд гуримшуулагдаа, мүн социалис болон капиталис оронуудай хоорондо бүтэмжэтэй һайн хөөрэлдөөнүүд үнгэрэгдөө, бусад хэдэн шухала ушар хэрэгүүд болоо.

Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулха зоные саашадань үргэдхэхын түлөө тэмсэхэ гээшэ бүхы оронуудай арадуудай аша туһа болон эрмэлзэлгэтэй тааралдана, тиимэһээ энэ хэрэгые саашадань үргэлжэлүүлхэ шухала гэжэ Советскэ Союз болон Венгри тоолоно. Энэ талаар Азида аюулгүйн болон холбоо харилсаанай системэ байгуулха гэһэн һанамжа хадаа ехэ удха шанартай гэжэ тэдэнэр тэмдэглэнэ. Азиин бүхы гүрэнүүд хүсэ хэрэглэхэһээ арсаһанай, бэе бэеынгээ бүрин эрхые, хилэнүүдэйнгээ ойроо хүргэшэгүй байлгые хүндэлһэнэй, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ оролсонгүй байһанай үндэһөөр Азидахи аюулгүйе хамтаараа хамгаалха байгууламжые эмхидхэжэ шадаха байгаа. Тиигэбэлнь, тэдэнэй экономикоёо, соёл культураяа харилсан хүгжөөхэ арга боломжонь нилээд үргэдхэхэ бэлэй.

Мүн хэлсээндэ хабаадагшад Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал зүбшэн хэлсээ. Синайска хахад арал болон Голанска үндэрнүүдтэ байһан сэрэгүүдые хоёр тээшэнь болгохо гээшэ Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороое усадхаха замда оройдоол түрүүшын алхам болоно гэжэ тоолобо. Имагтал 1967 ондо эзэмдэн абаһан бүхы араб газарнуудһаа Израилиин сэрэгшэдэй гаргагдаа һаань, мүн Палестинын араб арадай хуулита эрхын хангагдаал һаань, энэ нютагта бата бэхи, зүйтэй зүб эб найрамдал тогтожо болохо юм гэжэ хоёр талынхид гүн ехээр этигэдэг байһанаа дахин гэршэлбэ.

Дүтын Зүүн зүгэй асуудалнуудаар Женевэдэхи эбэй конференци ойрын сагта хүдэлмэриэ үргэлжэлүүлхэ ёһотой, Палестинын араб арадай түлөөлэгшэд тэрээндэ дүүрэн эрхэтэйгээр хабаадалсаха ёһотой гэжэ хоёр талынхид тоолоно. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха талаар гараһан бүхы асуудалнууд энэ конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ, шиидхэгдэхэ ёһотой.

Вьетнам арадай үнэн зүб тэмсэлые хододоо дэмжэдэг байһанаа, мүн 1973 оной январиин 27-до баталагдаһан Париждахи хэлсээнэй тон нягтаар, хэлбэрилтэгүйгөөр дүүргэлтые хангахын түлөө Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын болон Урда Вьетнамай Республикын Саг зуурын революционно правительствын хүсэлэл оролдолгые Советскэ Союз Венгриин Арадай Республика хоёр дэмжэжэ байһанаа дахинаа мэдүүлнэ. Сайгоной захиргаан империалис зонхилогшодой дэмжэлгэдэ түшэглэн, тус хэлсээе дүүргүүлхэгүй гэжэ эрмэлзэнэ. Хоёр талынхид энэ политикыень эрид шууд буруушаана. Имагтал Парижда туйлагдаһан хэлсээнэй тон наринаар, гүйсэдөөр дүүргэгдэбэлынь, Вьетнамда тогтууритай, зүйтэй зүб эб найрамдал батажажа шадаха юм гэжэ тэдэнэр тоолоно.

Европодохи политическэ байдал һуларуулхын хажуугаар мүн сэрэгэй талаарашье түгшүүрил һуларуулагдаха ёһотой гэжэ Советскэ Союз Венгри хоёр тоолоно. 1974 оной апрельдэ Варшавада болоһон Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй ПКК-гай зүблөөнэй коммюникедэ тус асуудалаар хэлэгдэһэн һанамжые тэдэнэр дахинаа баталан гэршэлнэ. Хэлсээндэ хабаадаһан алишье гүрэнэй аюулгүй байдалда хохидол ушаруулхагүй, мүн Европын бүхы гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые хараада абалсаха гэһэн гол ёһоной мэдэрэгдэбэл, зэбсэгтэ хүсэнүүд болон буу зэбсэгые хорооxo тухай бүтэмжэтэй хэлсээ туйлаха дүүрэн арга бии байна. Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүд болон буу зэбсэг хорооxo тухай хэлсээндэ амжалтын туйлагдаа һаа, энэнь сэрэгэй талаар түгшүүрилые һуларуулгада шухала алхам боложо, саашадаа Европын бусад нютагуудта иимэ хэлсээ хэхэ таатай эрхэ байдал бии болгохо байгаа.

Буу зэбсэг түргэнөөр бүтээлгые болюулха, мүн буу зэбсэг бүтэдэ ниитээрээ гүйсэдөөр хуряаха ябадалые бэелүүлхэ талаар үрэтэй хэмжээнүүд абтаха ёһотой гэжэ хэлсээнэй үедэ тоологдобо. Тиихэдээ тусхай уласхоорондын хиналта доро ядерна буу зэбсэгшье, мүн юрын буу зэбсэгшье хуряагдаха ушартай. Энэ зорилго бэелүүлхын тулада буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар бүхэдэлхэйн конференци зарлаха, тэрээндэ бүхы ядерна гүрэнүүд хабаадалсаха ёһотой гэжэ хоёр талынхид тоолоно. Энэ хадаа айхабтар шухала, туһатай хэрэг болохо байгаа.

«Уласхоорондын аюулгүй байдал хангалгын, хүнүүдэй баян дэлгэр, элүүр энхэ байлгын аша туһада таарахагүй, сэрэгэй ба бусад зорилгоор оршон тойронхи байгаали ба уларилда нүлөөлгые хорихо тухай» дурадхал ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIX сессиин үзэмжэдэ Советскэ Союз оруулһан байна. Энэ дурадхал айхабтар ехэ удха шанартай, тус асуудалаар зохихо конвенциин баталагдабал, энэнь бүхы оронууд болон арадуудай аша туһада тааpaха байгаа гэжэ тэдэнэр тоолоно.

Гадаадын политикын талаар социалис оронуудай бэе бэетэеэ хэлсэжэ, бэелүүлжэ байгаа эдэбхитэй ябуулгань Европодохи түгшүүрилтэ байдал һуларуулгые улам гүнзэгырүүлхэдэ, ниитын элдэб байгуулалтатай Европын гүрэнүүдэй эбтэй эетэйгээр зэргэ оршолгын үндэһөөр холбоо харилсаагаа үргэдхэхэдэнь шиидхэхы үүргэ дүүргэнэ гэжэ хэлсээндэ хабаадагшад Европодохи байдал зүбшэхэ зууpaa тэмдэглэбэ. Европын хүгжэлтые түгшүүрил һуларуулха, эб найрамдал батадхаха зам тээшэ эрид шэглүүлһэн уласхоорондын договорнууд болон хэлсээнүүд шухала удха шанартай, тэдэнэр удаа дараагаар бэелүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ онсолон тэмдэглэгдээ.

Аюулгүй байдал болон холбоо харилсаанай асуудалаар боложо байгаа ниитэевропын зүблөөн Европые бата бэхи эб найрамдалай, ашатай туһатай харилсаанай түби болгохо замда, түгшүүрил һуларуулгые батадхажа, тэрэниие улам гүнзэгырүүлхэ замда шухала шата болохо байгаа гэжэ хоёр талынхид мэдүүлбэ.

Ниитэевропын зүблөөнэй хоёрдохи шатада Женевэдэ хэлсэгдэжэ байгаа хэдэн шухала асуудалаар үгэеэ ойлголсохо арга олдоо, тиин ажал хэрэгээ бүтэхэ тээшэнь түгэсхэхэеэ эрмэлзэбэл, шиидхэгдээгүй бүхы асуудалнуудаар али алиндаашье таарамаар шиидхэбэринүүдые түргэнөөр абаха арга боломжо бии гэжэ тэмдэглэгдээ.

Ниитэевропын зүблөөе ойрын сагта түгэсхэхэ, тэрэнэй һүүлшын шатадань эгээн дээдэ тушаалтадые хабаадалсуулха гээшэ Европодо бата бэхи эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха зорилготой тааралдана гэжэ хоёр талынхид тоолоно.

Лаосто политическэ талаар гуримшуулгын туйлагдаһандань сэдьхэлээ ханангы байһанаа хэлсээндэ хабаадагшад мэдүүлбэ. Тиин Лаосой бэеэ даанхай, нейтральна гүрэн болон хүгжэхэдэнь туһалхаар бэлэн байһанаа мэдүүлээ. Гадна Камбоджо тухай асуудал Камбоджын арадай национальна аша туһын ёһоор дары түргэн шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ тэдэнэр тоолоно.

Советскэ Союз болон Венгри Корейе амгаланаар, демократическа ёһоор нэгэдхэхэ тухай Корейн Арадай-Демократическа Республикын бүтэмжэтэй һайн дурадхалые, тэрэшэлэн Урда Корейһээ гадаадын сэрэгүүдые гаргаха тухай эрилтые дэмжэнэ.

Империализмда, колониализмда болон неоколониализмда эсэргүүсэн, национальна сүлөөрэлгын түлөө, өөрынгөө политическэ болон экономическа бэеэ даанхай байдалаа батадхахын түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө Ази, Африкын болон Латинай Америкын оронуудай арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэжэ байһанаа хэлсээндэ хабаадагшад мэдүүлбэ. Гвинея-Бисаудахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй амжалта туйлаһандань ехээр урмашажа байһанаа мэдүүлээд, тэрэнэй бэеэ даанхай байдалтай болоһонтойнь амаршална. Советскэ Союз болон Венгри аппартеидэй политикада, али бүхы ниэзаар арһа яһанай илгаа гаргаха ябадалда эсэргүүсэн, колониальна оронууд болон арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо тухай ООН-эй декларацие хойшолуулангүйгөөр бэелүүлхын түлөө хэлбэришэгүйгөөр тэмсэнэ.

Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай империализмда эсэргүү политикыень һайшаажа байһанаа, уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха тэмсэлдэ, дайн болон булимтархы ябуулгада эсэргүү, арадуудай эб найрамдал болон национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ тэдэнэй оруулһан хубитыень һайшаажа байһанаа хоёр талынхид мэдүүлбэ.

Советскэ Союз болон Венгриин Арадай Республика Чилидэ болоһон сэрэгэй фашис урбалтые, национальна патриотическа хүсэнүүдгэ эсэргүү алалга хюдалгые эрид шууд буруушаана, сэрэгэй фашис хунтада эсэргүү Чилиин арадай тэмсэлые сүм дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Хүнэй эрхые бүдүүлигээр эбдэхэ ябадалда эсэс табиха, Чилиин патриодуудые мүрдэлгые болюулха гэһэн эрилтэ табина, тиин Чилиин түрүү хүсэнүүдые дэмжэн тэмсэхыень бүхы гүрэнүүдые, дэлхэйн олониитые уряална.

Португалида фашис диктатурын унагаагдажа, тэндэ демократическа хубилалтануудай хэгдэжэ эхилһыень хоёр делегациинхид һайшаан амаршална. Хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү, орон дотороо демократическа байгуулалта батадхан хүгжөөхын түлөө тэмсэлдээ нэгэн ниитэ фронт боложо, хүсэеэ нэгэдхэхые эрмэлзэжэ байгаа түрүү хүсэнүүдтэ амжалта туйлахыень хүсэнэ.

Хэлсээндэ хабаадагшад Грецидэ демократическа хубилалтануудай болоһые, энэ орон дотор политическэ партинуудай, тэрэ тоодо Коммунис партиин ажал ябуулгын нюуса бэшэ болгогдоһые һайшаан тэмдэглэнэ. Тиигээд өөрынгөө ороной бэеэ даанхай байдал болон бүрин эрхые батадхаха, тэндэ гүнзэгы демократическа шэнэдхэл, хубилалта хэхэ зорилготой Грециин түрүү хүсэнүүдэй ажал ябуулгадань талаохажа байһанаа мэдүүлнэ.

Советскэ Союз болон Венгриин Арадай Республика Кипрэй республикын бэеэ даанхай байдал, бүрин эрхэ болон газар дайдын бүрин бүтэн байлгые хамгаалан, хэлбэришэгүй шангаар тэмсэнэ. Кипрэй Республикые гадаадаһаа хамааралгаһаа хамгаалха, Кипрэй газарһаа гадаадын бүхы сэрэгүүдые гаргаха хэмжээнүүд дары абтаха ёһотой гэжэ тэдэнэр тоолоно. Энээнтэй дашарамдуулан, ООН-ой шугамаар Кипр тухай уласхоорондын үргэн түлөөлэлгэтэй конференци дары зарлаха шухала гэжэ онсолон тэмдэглэнэ.

Мүнөөнэй уласхоорондын хүгжэлтын үень ямар бэ гэхэдэ, нэгэ талаһаа, социалис хани нэгэдэлэй оронуудай, бүхы түрүү хүсэнүүдэй шууд сэхэ ябуулгын ашаар уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларжа, энэнь бүхы уласхоорондын байдалда улам ехэ нүлөө үзүүлжэ байна. Нүгөө талаһаа, дэлхэй дотор хархис хүсэнүүд үйлэдэжэ үргэлжэлһөөр. Тэдэнэр дэлхэйе «хүйтэн дайнай» сагта тэхэрюулхые оролдоно. Ниитын элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондын харилсаае гуримшуулгада һаад тойбо татахые эрмэлзэн, түгшүүрилдэ эсэргүүсэгшэд коммунизмда харша үзэл суртал дэбэргэнэ, социалис оронуудта эсэргүү үзэл сурталай хорото ябуулгануудые үүдхэнэ. Ушар иимэһээ социалис гүрэнүүд уласхоорондын байдалай асуудалнуудта онсо анхарал хандуулжа, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулха талаар туйлагдаһан үрэ дүнгүүдые батадхан хүгжөөхэ зорилгоор хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү шанга тэмсэл эрхилээ ёһотой. Советскэ Союз болон Венгриин Арадай Республика гадаадын политикын талаар саашадаашье иимэ хараа шугам бата шангаар бэелүүлхэ байна.

Совет болон Венгриин талынхид болоһон хэлсээнэй үрэ дүнгөөрнь сэдьхэлээ гүйсэд ханаһанаа мэдүүлбэ. Партийно-правительственна делегациин ерэһэн ушар КПСС болон ВСРП-гэй, СССР болон ВНР-эй хоорондын аха дүүгэй холбоо харилсаае али бүхы талаар саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ ехэ туһа нэмэри боложо үгэхэ гэжэ тэдэнэр найдана.

Венгриин делегаци ВНР-тэ айлшалан ошохыень Советскэ Союзай партийно-правительственна делегацие уриба. Совет талынхид энэ уряалыень баяртайгаар хүлеэн абаа.

Соведүүдэй хүдэлмэри

МАЛШАДТА ТУҺАЛХАБДИ

Манай Хэжэнгын совхозой малшад түсэбтэ табан жэлэй дүүрхойлхы жэлдэ адууһа малай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха талаар абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула шармайн оролдожо байна. Зун, намарай таатай үедэ тэдэнэр малайнгаа ашаг шэмэ нилээд дээшэлүүлжэ шадаа.

Мүнөө малшаднай үбэлэйнгөө байрада буугаад, адууһа малайнгаа ашаг шэмэ доошолуулхагүйн тула шанга тэмсэл хэжэ байна. Энэ хэрэгтэнь манай сомоной Совет, тэрэнэй гүйсэдком бүхы арга шадалаараа туһалжа байна.

Мэнэ һаяхан манай сомоной Соведэй сесси дээрэ «Малай үбэлжэлгын үедэ малшадай соёл культурын, ажаһуудалай эрилтэ, захяа гүйсэд хангахын түлөө» гэһэн асуудал зүбшэгдөөд, шухала хэмжээ ябуулганууд баталан абтаба. Тэрэнэй ёһоор соёл культурын, худалдаа наймаанай, элүүрые хамгаалха эмхи зургаанууд малшадай эрилтые гүйсэд хангахын тула анхаралаа ехээр хандуулха болоно.

Үбэлэй үедэ малшадай эрилтэ хангаха талаар манай сомоной Соведэй харьяата эмхи зургаанууд нилээд дүй дүршэлтэй болоһон байха. Нёдондо жэл худалдаа наймаанай, соёл культурын, элүүр энхэ хамгаалха хүдэлмэрилэгшэд хамтараад, фермэ, отара, гүүртэнүүд дээгүүр ябажа, тэндэ хүдэлдэг хүнүүдэй эрилтэ гүйлтэ дүүргэдэг байгаа.

Манай совхозрабкооп хоёр автолавкатай. Нэгэндэнь Г. В. Гончиков хүдэлжэ, совхозой 3—4 отделенинүүдэй малшадые хангадаг юм. Нүгөөдэдэнь Даша Дансаранов хүдэлжэ байна. Т э р э совхозой 1—2 отделени дээгүүр ябажа, малшадые хэрэгтэй эд бараагаар хангана.

Тосхонноймнай фельдшерскэ пунктые В. О. Капустин даажа байдаг. Тэрэ баһал малшадта ошожо, хүнүүдэй бэе үзэжэ, эмнэлжэ байдаг. Тиихэдэ хүдөөгэй библиотекые даагша Дулма Чимитдоржиева баһал малшадай түлөө ходол һанаагаа табижа байдаг. Тэрэ байд гээд лэ фермэ, отара, гүүртэнүүдээр ябажа, малшадай захиһан ном абаашажа үгэдэг, тэдэнтэй хөөрэлдөө үнгэргэдэг.

Малай үбэлжэлгын үедэ хүн зоной эрилтэ хангадаг сомоноймнай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хамтаржа, малшадта ошожо байха. Тэндэ наймаалагша, соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд, библиотекын хүдэлмэрилэгшэ, эмшэн, парикмахер, хубсаһа оёдог, кино харуулдаг хүнүүд байха.

Иигэжэ комплексноор малшадые хангахада ехэ зохид, һайн юм. Долоо хоноод лэ фермэ, отара, гүүртэ дээрэ хүдэлжэ байһан малшадта нэгэ дахин иимэ хүнүүдэй ерээд байхада, тэдэнэр ехэ урматай, баяртай байдаг.

Мал ажалай харюусалгатай үе—үбэлжэлгэ ойртожо байна. Ажалша бэрхэ малшадайнгаа үбэлэй үедэ абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байхын тула бидэнэр—сомоной Соведэй, тэрэнэй харьяата эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд тэдэндээ һайса туһалжа байхабди.

Д. ЯМПИЛОВ,
Хэжэнгын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД

Һаяхан Түнхэнэй аймагай малшадай депутадуудай Соведэй ээлжээтэ наймадахи сесси боложо, «Хүдөө ажахыда оньһон техникэ аша үрэтэйгээр хэрэглэхэ», «Худалдаа наймаанай болон хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха талаар аймагай Соведэй саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэри тухай тоосоон» гэһэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Түрүүшын асуудалаар аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. Д. Пахонов элидхэл хээ.

— Коммунис партиингаа, Советскэ правительствын үдэр бүриин анхарал оролдолгоор аймагаймнай ажахынууд жэл бүри жэлдэ оньһон техникэ олоор абажа байдаг,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.—Түсэбэй табан жэлэй гурба гаран жэлэй туршада аймагаймнай колхоз, совхозууд 199 трактор, 80 комбайн, ашаанай 112 автомашина болон бусад техникэ абаа. Тэрэнэй ашаар хүдөө ажахыда хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулагдана, ажалай бүтээсэ дээшэлнэ.

Гэхэтэй хамта, олонхи ажахынуудта байгаа баян техникэ зүбөөр, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэгүй. Трактор, автомашинанууд ехэнхидээ нэгэ халаанда хүдэлгэгдэнэ, шанар муутайгаар заһагдаһанһаа боложо эбдэрнэ, үни удаан саг соо хүдэлэнгүй байна. Жэшээлхэдэ, 1973 ондо Түнхэнэй совхоздо нэгэ трактор хаялан газарта оруулхада зүгөөр 477 гектар хахалаа гэхэ гү, али 1972 онойхиһоо 107 гектараар бага ажал хээ. «Бурводстрой» трестын оньһожоруулагдаһан колонно-до үнгэрөөшэ жэлдэ тракторнууд 926 машина-халаанда хүдэлөөгүй, аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлдэ автомашинанууд 16676 час соо зогсоонтэ байгаа.

Зарим ажахынуудта абтаһан олон техникэ хэрэглэгдэнгүй хэбтэдэг. Түнхэнэй, Туранай совхозууд овощ тариха сеялка, рассада һуулгаха машина, ... сасадаг түхеэрэлгэ, КИК-1,4 сенокосилканууд, үбһэ суглуулдаг, бухалладаг түхеэрэлгэнүүд болон бэшэшье техникэ худалдажа абаад, хэрэглэнгүй хэбтүүлнэ. Илангаяа мал ажал дээрэ оньһон техникэ багаар хэрэглэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, һү һаалга 13,6 процент, наг шэбхэ гаргалга 38,2 процент, тэжээл тараалга 8,9 процент оньһожоруулагданхай.

Машина, техникэ хадагалха, арьбалха талаар ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Олонхи колхоз, совхозуудаар техникэ хадагалха, арьбалха талаар ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Олонхи колхоз, совхозуудаар техникэ хадагалха сарай болон тусхай байранууд үгы. Тиимэһээ трактор, машинанууд саһа, бороодо, һалхи, шуурганда орожо, сагһаа урид муудана, жэбэрнэ. Зарим ажахынуудта машина, техникын хэды шэнээн хүдэлһэнь тоодо абтанагүй, сагһаа урид гологдоно.

Элидхэлэй һүүлээр болоһон үгэ хэлэлгэндэ хүдөө ажахын управлениин ахамад инженер А. М. Зверев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, аймагай Соведэй депутат А. С. Иринчеев, «Сибиряк» колхозой инженер-механик, аймсоведэй депутат В. Н. Демин, Саянай совхозой директор, аймагай Соведэй депутат Н. Б. Манзаев, «Бурводстройн» колонныи механизатор Н. К. Сороковиков, аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ С. Г. Цыдеев, Түнхэнэй совхозой директор, аймсоведэй депутат Б. Н. Цыденов, аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлые даагша Н. Г. Конюшкин, райвоенком А. А. Абакшинов, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Моглоев гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Хоёрдохи асуудалаар аймагай Соведэй худалдаа наймаанай болон хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ С. С. Сотников элидхэбэ.

Аймагай Соведэй худалдаа наймаанай болон хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха талаар саг үргэлжын комисси өөрынгөө уялга муу бэшээр дүүргэжэ байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Комиссиин гэшүүд Түнхэнэй, Туранай сельпонуудай ажал шалгаа, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадай хүдэлмэри шалгаад, аймагай Соведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ табяа. Аршаанай хилээмэ баридаг пекарниин муугаар хүдэлдэг тухай ороһон бэшэг шалгаад, шухала хэмжээ абаһан байха.

Гэхэтэй хамта, тус комиссиин хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха эмхи зургаануудай хүдэлмэри мүртэй һайнаар шалгагданагүй, тэндэ байгаа дутуу дунданuудые усадхаха талаар зохихо хэмжээн абтанагүй.

Элидхэлэй һүүлээр болоһон үгэ хэлэлгэндэ аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ С. Г. Арьяев, аймагай Соведэй гүйсэдкомой финансын таһагые даагша, депутат М. Б. Сыбыков, Саянай совхозой хонишон, аймагай Соведэй депутат С. А. Имескенова, КПСС-эй райкомой секретарь В. К. Пахахинов гэгшэд хабаадаба.

Хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар аймагай Соведэй сесси дэлгэрэнгы шиидхэбэринүүдые баталан абаа.

И. ПОЛХОНОВ.

ГДР-эй 25 жэлэй ойе угтуулан

ГЕРМАНИИН Демократическа Республикын уһан замшадай захилаар бүтээгдэһэн глиссер түхэлэй «Заря» теплоход Москвагай судна бүтээлгын болон судна заһабарилгын заводой стапельнүүд дээрэһээ уһанда буулгагдаба. Мүнөө Москва мүрэн дээрэ тус судныи туршалганууд эхилээ. Энэ эрхим түхеэрэлгэтэй корабль 60 пассажирнуудые һуулгаад, часай 43 километр түргэнөөр ябажа шадаха. Туршалгын дүүрэхэдэ, «Заря» Эльбэ, Дрезден эльгээгдэхэ юм. Тэндэһээ теплоходые тушаажа абахын тулада бүлэг мэргэжэлтэд ерэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Заря» Москва мүрэн дээрэ туршагдаха үедөө.

ТАСС-ай фотохронико.

АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ БУЛАН

ҺАЙНААР АЖАЛЛАБАЛ...

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет «Түлишын элшэ хүсэнэй нөөсые арадай ажахыда хэрэглэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан байгаа. Промышленностьда, барилга ба транспорт дээрэхи, котельнэ-пеэшэнгэй түлишэ, нефтиин зүйлнүүдые, электрын ба ууралай элшэ хүсые алмаха, элшэ хүсэндэ хэрэглэгдэһэн элдэб зүйлнүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ зорилго энэ тогтоол доторо хэлэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Министерствэнүүдые болон СССР-эй албан зургаануудые, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые энэ асуудалаар зохисотой хэмжээ абахыень уялгалһан байна. Предприятинуудай, барилгын эмхи зургаануудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрнлэгшэд болон мэргэжэлтэд түлишэ ба нефтиин зүйлнүүдые хэрэглэхэ, электрын ба ууралай элшэ хүсые алмахын тула гаарамжатай хэмжээ абаха зэргэтэй. Элдэб түлишын, электрын хүсэнэй гээлтые усадхахын тула нэн түрүүн түрүү онол арга ажалда хэрэглэлгэдэ онсо анхарал табиха гэжэ эндэ хэлэгдэнэ.

Энэ шухала асуудалай хэр дүүргэгдэжэ байһые нарин наар шалгаха, энэ асуудалаар жэл бүри февраль, августа һарада парти, правительствын урда тоосохо гэжэ СССР-эй Арадай хиналтын комитедые, тэрэнэй нютагай органуудые уялгалаа.

Советскэ районой арадай хиналтын комитет партии, правительствын абаһан тогтоолые амжалтатайгаар бэелүүлхын, тэрэнэй дүүргэлтын хэр ябажа байһые шалгахын тула комитедэй дэргэдэ штатнабэшэ таһаг байгуулаа. Районой предприятинуудай мэргэжэлтэд тус таһагай гэшүүдээр табигдаа.

Районой промышленна предприятинуудай, транспортын, барилгын болон бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд партиин, Совет правительствын урдаа харюу болгон, электрын ба ууралай элшэ хүсые, тоһо-түлишын материалнуудые алмаха хэрэгтэ гол анхаралаа табина, энэ талаар зохисотой хэмжээ абана.

Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордено «Электромашина» завод электрын, ууралай элшэ хүсые алмаха талаар нилээд амжалтатай. Шэнэ техникэ ашаглаха хүдэлмэриие наринаар түсэблэһэнэй, эмхидхэхы хүдэлмэри һайнаар ябуулһанай ашаар энэ коллективтэ электрын, ууралай элшэ хүсэ алмаха талаар түсэблэгдэһэн 10 элдэб хүдэлмэриин 7-ниинь бэелүүлэгдээ. Үнгэрһэн үедэ бүтээсэ ехэтэй элдэб түхеэрэлгэнүүд, программын ёһоор хүдэлдэг станогууд эндэ тодхогдожо, ашаглалгада тушаагдаа. Заводой цехүүдтэ зайн гал багаар хэрэглэдэг тусхай лаампанууд тодхогдонхой.

Гүрэн түрын табиһан шухала хэрэгтэ «Электромашина» заводой бүхы коллектив эдэбхитэйгээр хабаададаг, энэ талаар табигдаһан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ хүдэлмэришэн бүхэн өөрынгөө һанамжа, дурадхал хэлэдэг заншалтай. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ заводой уралан нарижуулагшад эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадана. Тэдэнэй оруулһан дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар, завод үнгэрһэн үедэ 18 мянган киловатт-час алмаа. Электрын, ууралай элшэ хүсые алмалгада эдэбхитэйгээр хабаадаһан мэргэжэлтэд болон хүдэлмэришэд саг үргэлжэ урмашуулагдадаг. Тэдэнэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн түрүүшүүл үнэтэ бэлэгүүдээр, мүнгөөр шагнагдана.

Электрын, ууралай элшэ хүсэ алмаха талаар Буряадай АССР-эй промышленна предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй нэгэдэхи кварталай дүнгээр «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордено «Электро м а ш и н а» завод нэгэдэхи, хахад жэлэй дүнгөөр хоёрдохи һуури эзэлээ.

Республикын эдеэ хоолой ба нютагай промышленностиин предприятинуудта энэ шухала асуудалда анхарал багаар табигдана гэжэ һаянай шалгалта элирүүлбэ. Жэшээнь, сабхи-һэеы дарадаг фабрика нёдондо жэл зайн галай элшэ хүсэ хараалһанһаа ехээр гаргашалһан байна. Нютагай промышленностиин министерство тус фабрикын электрын, ууралай элшэ хүсые түсэблэхэдөө түрүү онол арга хэрэглэхэ, зайн гал алмаха хүдэлмэриие хараадаа абаагүй байгаа. Фабрикын хэрэглэхэ электрын, ууралай элшэ хүсэн дээгүүр абтанхай. Алмалтын ямаршье дурадхалнуудые үйлэдбэридэ хэрэглээгүй байбашье, энэ фабрика үнгэрһэн үедэ гаргашалагдахаар хараалагдаһан зайн галай 38, ууралай хүсэнэй 15 процент алмаа. Тус фабрикада үйлэдбэриин хүсэн даншье һаа бага. Нэгэдэхи кварталай дүнгээр фабрика гүрэндэ 3557 түхэриг яла түлөө.

Кировэй нэрэмжэтэ түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод мүн лэ иимэрхүү байдалтай гэжэ арадай хинагшад шалгалта хэхэдээ элирүүлээ. Парти, правительствын гаргаһан тогтоолые бэелүүлхэ хүдэлмэри тус заводто ябуулагданагүй. Зайн гал гаргашалха түсэб, тоосооень арадай хинагшадай абажа харахада, завод хараалһан гаргашынгаа тэн хахадыень хараада абтаагүй элдэб зүйл бүтээн гаргалгада болон бусад ажалда хэрэглэһэн байна. Коллектив электрын, ууралай элшэ хүсэ алмаха хүдэлмэридэ һаналаа мүнөөшье болотор табяагүй байһаар. Шаажан хатаадаг тусхай пеэшэн үдын забһарлалгыншье үедэ болюулагданагүй.

Загаһа буйлуулдаг заводой дирекци зайн гал арьбалха талаар ехэхэн дутагдалтай. Энэ жэл тус заводто капитальна заһабари хэгдээ. Гэбэшье зайн галай утаһан болон ондоошье шухала хэрэгсэлнүүд шэнээр һэльбэн заһагдаха байһан һаа, энэнь тэрэл хэбээрээ үлэнхэй. Заводой цехүүдтэ сэбэр агаар һорон оруулха түхеэрэлгэнүүд бии аад, хүдэлгэгдэдэггүй. Цехүүд соо ороходо, агаарынь эхүүн, шиниг нойто ехэтэйшье.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй абаһан х э м ж э э н ү ү д ы е дүүргэлтэдэ арадай хиналтын бүлэгүүд ехэхэн хубитаяа оруулха зэргэтэй. Энэ хэрэгтэ «Электромашина» заводой арадай хиналтын бүлэгэй ажалынь илангаяа урагшатай һайн. Энэ бүлэгые партбюрогой секретариин орлогшо Л. М. Улепова хүтэлбэрилнэ. Людмила Михайловна арадай хинагшадай ажалые шадамар бэрхээр ябуулна. Бүтээжэ байһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдодог хүнүүдэй нэгэн юм. Л. М. Улепова энэ шухала хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө «СССР-эй арадай хиналтын эмхи зургаанда эдэбхитэйгээр ажаллаһанай түлөө» гэһэн значогоор шагнагданхай.

«Электромашина» заводой арадай хинагшадай дүй дүршэлые республикын, аймагуудай арадай хиналтын комитедүүд промышленна предприятинуудта зууршалһан байна. Гэбэшье арадай хинагшадай зарим бүлэгүүд ажалаа үшөө һулаар ябуулна. Улаан-Үдын архиин, пивэ шанадаг, сабхи-һэеы дарадаг заводуудай арадай хинагшад тэдэнэй тоодо ороно.

Партийна эхин организацинуудта тоосоото-һунгалтын суглаанууд эхилбэ. Үнгэрһэн үедэ хэһэн ажалай дүн согсологдожо, ушарһан дутуу дунданууд тухай хэлсэхэ, энэ талаар зохисотой хэмжээн абтахашье байха. Партийна организацинууд арадай хинагшадай группануудай, тэдэнэй түрүүлэгшэдэй тоосоое шагнаха зэргэтэй.

Арадай хинагшадай постнуудай ажал ударидагшадһаа сэхэ дулдыдадаг. Тиимэһээ эдэбхи үүсхэлтэй, даажа абаһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандадаг коммунистнууд тус бүлэгые толгойлбол һайн һэн.

М. ХАЛБАЕВ,
Улаан-Үдын Советскэ районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

ВВС-эй лётчигуудые бэлдэдэг Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Черниговскэ дээдэ авиационно училищи байгуулагдаһан сагһаа хойшо оронойнгоо обороные бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ оруулалта хэһэн байна. Дайшалхы болон политическэ һуралсалдаа амжалта түйлаһанайнгаа түлөө тэрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Улаан тугаар болон Грамотаар, мүн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Ойн баярай хүндын тэмдэгээр шагнагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрхим эскадрилиин командир полковник А. И. Корсун (дундань) курсантнууд һуралсалай отличнигууд Владимир Евдокимов болон Василий Грибковто ниидэлгын урда тээ заабари үгэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Замбуулинай баатарнуудта шагнал барюулагдаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный «Союз-14» гэжэ замбуулинай онгосын командир Советскэ Союзай Герой, СССР-эй лётчик-космонавт П. Р. Поповичто Ленинэй орден, «Алтан одон» гэжэ хоёрдохи медаль октябриин 1-дэ Кремль соо барюулба. Борт-инженер Ю. П. Артюхинда Ленинэй орден, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамота, «Алтан одон» медаль, энгэртээ зүүдэг «СССР-эй лётчик-космонавт» гэһэн тэмдэг барюулагдаһан байна. «Салют-3» гэжэ научна станцида, «Союз-14» гэжэ транспортна онгосодо һуужа амжалтатайгаар ниидэһэнэйнгээ, тиихэдээ эрэлхэг зориг, шэн габьяа гаргаһанайнгаа түлөө П. Р. Попович, Ю. П. Артюхин үндэр дээдын шагналнуудта хүртэһэн юм.

«Союз-15» гэжэ замбуулинай онгосоор ниидэхэ үедөө эрэлхэг зориг, шэн габьяа гаргаһанай түлөө «Союз-15» гэжэ замбуулинай онгосын командир Г. Ф. Сарафанов, борт-инженер Л. С. Дёмин Ленинэй орденуудаар, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотануудаар, «Алтан одон» медальнуудаар, энгэртээ зүүдэг «СССР-эй лётчик-космонавт» гэжэ тэмдэгүүдээр шагнагдаһан байгаа.

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй үмэнэһөө Н. В. Подгорный Советскэ Союзай Геройнуудые, СССР-эй лётчик-космонавтнуудые халуунаар амаршалба. Замбуулинай хоёр онгосын экипажнууд һайнаар хүдэлмэрилжэ, Эхэ оронойнгоо даабарииe амжалтатайгаар дүүргээ гэжэ Н. В. Подгорный тэмдэглээ. Эдэнэр эрэлхэг зориг, шэн габьяа гаргаһан байна. Замбуулинай онгосонуудые бүтээгшэдэй ажалай ехэ амжалтын ашаар, энэ ниидэлгэ һайнаар үнгэргэхэ ябадал эрдэмтэдэй, конструкторнуудай, инженернүүдэй, технигүүдэй ба хүдэлмэришэдэй ябадал хангаһанай ашаар «Салют-3» научна станци, «Союз-14», «Союз-15» гэжэ замбуулинай онгосонууд амжалта түгэсөөр ниидэә.

Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ хэрэгтэ шэнэ амжалта туйлахыень, элүүр энхэ, зол жаргалтай ябахыень Н. В. Подгорный космонавтнуудта хүсэбэ.

Замбуулинай дайдада хэһэн хүдэлмэриинь дүнгүүдые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө түрэл Коммунис партидаа, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Совет правительствада шагнагдагшад гүн сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргөө. Эхэ оронойнгоо ямаршье шэнэ даабариие дүүргэхэбди гэжэ СССР-эй лётчик-космонавтнууд найдуулба.

(ТАСС).

СОЦИАЛИЗМДА ХАРША ХАРАА ШУГАМ

(Маоистнуудай ябуулжа байһан дотоодын политика тухай)

...октябриин 1-дэ Хитадай ...Республикын тогто... хойшо 25-дахи ой ... Хайшан гэжэ, ямар ... байдалда энэ ойгоо ... ороной арад зон уг... байнаб?

...Нацинуудай ...нёдондо жэлэй ... ёһоор, КНР-тэ ... миллион хүн зон ажа... Жэл бүри арад зо... 2—2,5 процентээр нэ... гэхэ гү, али жэлдээ ...18 миллион хүнөөр зо... тоо олошорно. Хита... газар дайда элдэб мал... хэбтэшээр тон баян. ...һүүлэй мэдээнэй ... энэ орондо 25 мил... тонно нефтиин баялиг ... Теэд хитадууд мүнөө ...нэйнгээ оройдоо 40 ... тонные жэлдээ ...

...газар дайда ха... илангаяа хүдөө ...хүгжөөхэдэ тон зохи... Дулаан, наратай үдэр... ехэнхидээ байдаг, ехэ... газарай хүрьһэн һайн, ... юм. Жэлдээ зарим ...хоёр ургаса абаха ...боломжотой. Хитадта ...хэхэ хүнүүд тон олон. ...эдэ бүхы арга болом... КНР-эй мүнөөнэй ... ашагланагүй. ...гадна, тэдэнэр һүү... гаран жэл соо орон доторoo тад буруу политика ябуулжа байна, социализм байгуулгын, социалис гол ёһо гуримуудһаа холодон ошоод, экономикын, культурын талаар, национальна асуудалаар ехэ алдуутай, буруу шэглэлтэй политика ябуулжа байна. «Ехэ алхам», «Арадай коммуна», «Генеральна хараа шугам» гэжэ нэрэтэй хэмжээ ябуулгануудые маоистнууд орон доторoo ябуулһан гээшэ. Эдэ хадаа социализмын эрхэ байдалда, юрэдөө, огто таарахагүй, һанаанһаа абтаһан, эшэ үндэһэгүй, уг удхагүй мухар политика байха юм.

Мао Цзэ-дун, тэрэнэй бүлэгэй иимэ эндүү, хархис политика ябуулһанһаа боложо, һүүлэй арба гаран жэлэй туршада Хитад орон ехэ гээгдэнги байдалда ороо. Экономиконь тон удаанаар хүгжэнэ. Булад, шэрэм хайлуулгаар, электрын элшэ хүсэ абалгаар, элдэб машина, зэр зэмсэг бүтээлгээр КНР хадаа дэлхэйн томо оронуудһаа орогүй гээгдэшэнхэй, дэлхэй дээрэ гол түлэб 80-дахи, 90-дэхи һуури эзэлжэ ябана. Хитадта хайлуулдаг буладые оронойнь хүн бүхэндэ хубаагаад үзэбэл, 17 килограмм хүртэнэ. Тиихэдэ бусад гүрэнүүдые абаад үзэбэл, США-да 645 килограмм, Японодо 795 килограмм булад хүн бүхэндэнь хүртэнэ.

Хитадай хүн бүхэндэ 84 киловатт-час электрын элшэ хүсэн хүртэнэ. Тиихэдэ США-да 8.100, Японодо 2.972 киловатт-час электрын хүсэн хүртэхэ юм. Шулуу нүүрһэ малталгаар дэлхэйн промышленна үйлэдбэридэ Хитадай хубита 10 процент болоно, нефтеэр — 1 процент, электроэнергеэр 1,4 процент, цементээр 2,8 процент, химиин үйлэдбэрээр 0,7 процент, автомашина бүтээн гаргалгаар 0,18 процент, саахар абалгаар 2,7 процент болоно.

Хүдөө ажахы хадаа Хитадай Арадай Республикын гол һалбари болодог гээшэ. Оронойнь арад зоной 80 хубинь хүдөө нютагуудта ажаһууна. 1972 ондо 220 миллион тонно ороо һо таряа хитадууд суглуулжа абаһан юм. 1973 ондо энээнһээ багые хуряаһан байна. Хитадай хүн бүхэндэ хубаахада, 260 килограмм ороо һон хүртэнэ. Тиихэдэ Венгридэ 961 килограмм, Польшодо 618, СССР-тэ 739 килограмм хүн бүхэндэ хүртэдэг гээшэ.

Буу зэбсэг, танк, самолёт, ракетэ бүтээн гаргалгада маоистнууд тон ехэ анхарал хандуулна. Гүрэнэйнгөө бюджедэй мүнгэн зөөриин 40 процентые Хитадай хүтэлбэрилэгшэд буу зэбсэг бүтээлгэдэ зорюулна, гадаадын гүрэнүүдһээ буу зэбсэгүүдые худалдажа абалгада гаргашална, сэрэгэй промышленность түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ хэрэглэнэ. Атомна, ядерна буу зэбсэгүүдые олоноор бии болгохо зорилготойгоор ороной баруун, баруун-хойто мужануудта сэрэгэй томохон барилганууды хэнхэй гээшэ. Лоб нуур багта, Хүхэ нуурһаа урагша, Түбэдэй Синьцзянай газар дээрэ уранова заводууд, атомна реакторнууд, эрдэм шэнжэлгын ядерна эмхинүүд, туршалга тэһэлэлгын полигонууд баригданхай, ажаллажа байдаг юм. Һүүлэй 4—5 жэл соо ядерна буу зэбсэгүүдэй туршалга, тэһэлэлгэ маоистнууд 16 дахин хэһэн, тиигэд агаар, дайдые элдэб хорото зүйлнүүдээр бузарлаһан, Азиин арадуудта, дэлхэйн арадуудта харша ябуулгануудые хэһэн байна.

Хитадай Арадай Республикада олон үндэһэ яһатан ажаһууна. Тоогойнгоо талаар тэдэнэр хитадуудһаа үсөөншье һаа, КНР-эй газар дайдын хахадые эзэлдэг юм.

Мао Цзэ-дун түрүүтэй КПК-гай ударидагшад мухар национализм, ехэ яһатанай дээрэлхүү шовинис үзэл номнол орон доторoo тараанхай. Хитад бэшэ арадууд политическэ эрхэгүй болонхой. Урдань байгуулагдаһан арадай комитедүүд үгы хэгдээ. Бүхы засаг захиргаан ревкомуудай гарта оронхой. Тус ревкомуудые ехэнхидээ хитад угтай хүнүүд толгойлжо байна. Бага яһатанай түлөөлэгшэд ревкомуудта тон үсөөн, харин маоистнуудай политика дэмжэдэг хүнүүд ороно. Хитад бэшэ арадуудай үнэн сэхэ ажал ябуулагшад, коммунист - интернационалистнууд олоор хосорһон байна. Революцида эсэргүү ябуулганyудые гарганат, империализмда болон «совет ревизионизмда» туһа хүргэнэт гэжэ хардаад, тэдэниие маоистнууд намнажа, хюдажа орхёо бэлэй. КНР-эй национальна районуудай ажал үйлэдбэри, экономиконь колониальна шэнжэ шанартай болонхой.

КНР-эй арадуудай национальна культура, хэлэ бэшэг, литература доромжологдодог, хашагдадаг гээшэ. Юрэнхыгөөр хэлэбэл, Хитадай Арадай Республикада культура, искусство саашадаа хүгжэнэгүй. Хэрбээ Маое, маоистнуудые дэмжэжэ, һайрхуулжа бэшээгүй болбол уран зохёолшод номоо хэблэн гаргажа шадахагүй юм. КНР-эй кино, театрнуудта хүнэй һонирхожо хараха уран зохёолнууд, уран бүтээлнүүд үгы болошоо. Маое, маоистнуудые, тэдэнэй үзэл һургаалые, ябуулгануудые, үйлэ хэрэгүүдые дэмжэһэн, хубхай хооһоор магтаһан зохёолнууд харуулагдана, орон доторнь тараагдана.

Советскэ Союзые хараажа, хардажа гүрдэжэ бэшэһэн зохёолнууд КНР-эй хото, хүдөөгөөр тараагдана. Жэшээнь, зохёолшо Го Сяхүн «Добтолон дабшалга» гэжэ роман соогоо Советскэ Союзые Хитадай хэтэ заяанай дайсан шэнгеэр харуулна. Түрүүлэгшэ Маогой «холын хараатай» һанал бодолые бэелүүлхээр Амар мүрэн тээшэ хитад солдадууд олоороо эльгээгдэнэ. Юундэ тэдэнэр тиишэ эльгээгдээ юм гэбэл, Советскэ Союзһаа хуушанай, мүн шэнэ үе сагай үһөө харюу нэхэжэ абаха гэжэ хитад солдадууд Амарай эрье худар эльгээгдээ гэжэ роман харюусана.

«Ехэ алхам» гэжэ нэрэтэй маоистнуудай политикые, 1966—1969 онуудта КНР-тэ болоһон «соёлой хубисхалые» шадаха зэргээрээ һайрхуулжа харуулха гэжэ зарим уран зохёолшод оролдолго гаргана. Иимэ түхэлэй зохёолнууд соо түрүүлэгшэ Маогой «агуухэ» заабариин ашаар Хитад орон угаа ехэ амжалтануудые туйлаа. Хэрбээ Лю Шао-ци, Линь Бяо шэнги мэхэ гохо гаргагшадай, ангиин дайсадай һаалта хээгүй һаа, эдэ амжалтанууд бүри ехэ байха байгаа гэжэ иимэ номууд соо хэлэгдэнэ.

Харин КНР-эй зохёолшодой дунда ажабайдал, үйлэ хэрэгүүдые зүбөөр харуулха гэжэ оролдодог хүнүүд бии байха. Тиимэ бэшэ һаань, маоистнууд соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ээлжээтэ сэбэрлэлгэ хэжэ эхилхэгүй байгаа. Иимэ сэбэрлэлгэ энэ жэлэй үнгэрһэн һаранууд соо маоистнууд хэһэн байха юм.

Мүнөө үедэ Хитадай Арадай Республикада болэжо байһан үйлэ хэрэгүүд 60-аад онуудай һүүл багаар дэлгэрһэн «соёлой хубисхал» гэжэ нэрэтэй шууяанай түхэл маягтай байна. КНР-тэ дэлгэрһэн политическэ кампани 60-аад онуудай кампаниһаа юугээрээ илгаатайб гэбэл, мүнөөнэй кампани «соёлой хубисхал» гэжэ нэрлэгдэнэгүй, ондоогоор нэрлэгдэнэ. «Конфуциие, Линь Бяое шүүмжэлхэ кампани» гэжэ нэрлэгдэнэ. 2.500 жэлэй саада тээ ажаһууһан, эртэ урдын хитад философ Конфуциие (Кун Фу-цзы), мүн «Агуухэ удамаршa Мао Цзэ-дунай тон дүтын шаби, уг залгамжалагша» гэжэ 1971 оной намар болотор нэрлэгдэдэг байһан маршал Линь Бяое шүүмжэлхэ кампани Хитадта үргэлжэлһэн зангаараа. Тус кампани нэгэ ехэдэн, нэгэ багадан үргэлжэлнэ, замхаха тэмдэг, юрэдөө, үгы. Газетэ, журналнуудта, суглаа хуралай үедэ, гэр байрын ханануудта няагдаһан дацзыбао гэдэг хуудаһануудта тэдэ хоёрые муушалан хараана. Эдэ хоёр — «Конфуций, Линь Бяо—хитад арадай хорото дайсад» гэжэ соносхогдоно.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта).

СОЦИАЛИЗМДА ХАРША ХАРАА ШУГАМ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта).

Эртэ урда сагта ажаһууһан Конфуцийе юундэ маоистнууд элдэб үнгөөр хараан шүүмжэлхэ болоо юм? Мао Цзэ-дундэ, тэрэнэй дүгын хүнүүдтэ урданай философ ямар гэм хэбэ гээшэб?

Конфуций хадаа дэлхэйн томохон эрдэмтэ философуудай, ухаа гүйлгэгшэ, һанаа бодолго гаргагшадай нэгэн байһан юм. Баһа энэ хүн эртын Хитад орондо бии байһан олон княжествын нэгэндэ засагай газарта ажаллаһан, министр байһан юм. Шадалтай хүн байгаа. Конфуций ажабайдал тухай, гүрэн түрын захиргаан, ноёд сайдай ябадал тухай бодомжонуудые хэлэдэг, сэсэ һунаадаг эрдэмтэ байгаа. Тиигээд тэрэ хадаа конфуцианство гэжэ һургаал бии болгоһон юм. Түс һургаал системые шэнжэлэн үзэхэ гээ һаа, тон ехэ саг хэрэгтэй. Конфуцианствые шүүмжэлхэшье юумэнүүд олдохо. Илангаяа бурхан шажанай, мүргэлэй талаар Конфуциин үгэһэн заабаринуудые эрид шүүмжэлхэ шухала. Харин засаг түрын талаар тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүдые уншаад үзэхэдэ, һонирхохоор байдаг.

Конфуцианствһаа гадна, тэрэ эртэ урда үедэ Хитад орондо легизм гэжэ һургаал дэлгэрһэн юм. Эдэ хоёр һургаалнууд бэе бэедээ эсэргүү байгаа. Гүрэн түрын байгуулгын, гүрэн түрые хүтэлбэрилхэ хэрэгэй талаар, ударидагшадай, ноёд сайдай хүтэлбэрилхы ажалай талаар эдэ хоёр һургаалнууд тад ондоо заабаринуудые үгэдэг байгаа. Конфуциин байгуулһан, зохёоһон үзэл һургаал иигэжэ һургадаг һэн: ударидагшад, ноёд гээшэ засаг барижа байһан хүнүүд. Тэдэнэр өөрын хүндэ ямбын тухай бодохо ёһотой. Зоной хүндэ гээшые хүсөөрөө, хэрзэгы ааша гарган олодоггүй юм. Ойлгууламжын ашаар ноёд хүндэтэй болохо ёһотой. Тиигээд һургуулитай эрдэмтэй хүнүүд засаг түрын ажалда, захиргаанай ажал хэхэ, тэрээндэ хабаадуулагдаха зэргэтэй. Һургуули, ном үзэлгэ, зохёол, хүгжэм ороной хүгжэлтэдэ тон хэрэгтэй, шухала үүргэ дүүргэхэ ёһотой гэжэ конфуцианство һургадаг пэй.

Легизм гэдэг үзэлые номногшод тад ондоогоор һургаал үгэдэг бэлэй: засаг түрэ баригшад хүсэтэй байха ёһотой, хүсэ хэрэглэн гүрэн түрээ хүтэлбэрилхэ юм. Һургуули һударта һураха гээшэ арад зондо хэрэггүй. Арад зон харанхы мунхаг байгаал һаа дээрэ, тиигэбэл ноёд сайдуудта һайн байха. Иигэжэ легистнүүд һургадаг бэлэй.

Легизм гэжэ һургаалые Конфуциһаа хоёр зуун жэлээр хойно һууһан, ажаллаһан Цинь Ши-хуан (хуанди) гэжэ Хитадай император хүтэлбэрилхы ажалдаа хэрэглэн, тон муухай аашануудые гарган, хүн зоноо зобоожо, хюдажа байһан түүхэтэй.

Мүнөө үеын Хитадай ноён Мао Цзэ-дун хадаа конфуцианство гэжэ үзэл һургаалые буруушаажа, легизм гэдэг үзэлые хэрэглэн, хэрзэгы ааша, хүсэ гарган, арад зоноо зонхилжо байна. Мао Цзэ-дун иигэжэ хэлэһэн байдаг: «Конфуциин тала бариһан олон зуун эрдэмтэй хүнүүдые Цинь Ши-хуан амидыгаар газарта булажа алаһан юм. Бидэнэр хадаа тэрэ императорһаа үлүүбди. Дайсадтай тэмсэхэ үедөө хэдэн арбаад мянган хүнүүдые үгы хээбди. Тэрэ императорые арба дахин үлүүгээр буляабди. Намайе, минии нүхэдые Цинь Ши-хуан гээшэт гээд хараана. Сэхыень хэлэхэ болоо һаа, бидэнэр үшөө бэгаар хюдаабди, саашадаа бүри олоор хюдахабди».

1971 оной намар, октябрь һарада КНР-эй сэрэгэй министр байһан, КПК-гэй Политбюрогой гэшүүн, КПК-гэй ЦК-гай түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо байһан маршал Линь Бяо ажалһаа хаягдаһан байна. Тэрэ үедэ КНР-эй хоёр томо ноёдой хоорондо, Мао Цзэ-дун Линь Бяо хоёрой хоорондо юун болоһон юм гэжэ асуултай болоно. Тухайлхада, эдэнэй хоорондо засаг түрын асуудалаар, КНР-эй саашанхи хүгжэлтын хараа шугамай талаар арсалдаан гараа хаш. Маогой зарим тэды заабаринуудые, хэрэгүүдые Линь Бяо буруушаажа болоо. Сэрэгэй министрэй хүсэн ехэ байгаа. Тиимэһээ Мао Цзэ-дун түргэхэнөөр Линь Бяодо элдэб үнгын муухай нэрэнүүдые зүүлгээд, ажалһаань үлдэһэн, тиигээд үгы хэһэн байха юм. Хардалга гүрдэлгэ хэхэдээ Мао айхабтар бэрхэ, харатай болоһон ноён хадаа шадаа юм бээз.

Линь Бяогой үгы болоошье һаа, КНР-тэ маршалай тала баригшад биил байха. 50-яад онуудай һүүл багаар, 60-аад онуудай эхеэр ажалһаа шэдүүлһэн КНР-эй сэрэгэй министр байһан маршал Пэн Дэ-хуай, КНР-эй түрүүлэгшэ байһан Лю Шао-ци болон бусадай тала баригшад орон дотор баһал бии байха. Энээнһээ маоистнууд ехэхэнээр түбэгшөөнэ. Энэ шалтагаанһаа боложо, тэдэнэр орон дотороо «Конфуцийе, Линь Бяое шүүмжэлхэ ёһотой» гэһэн уряал үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, политическэ кампани ябуулжа байна ха юм. Гадна энэ кампани хадаа КНР-эй хүтэлбэрилэгшэдэй дунда бии байгаа элдэб бүлэгүүдэй, элдэбможонуудай хоорондохи тэмсэлые элирүүлжэ үгэнэ.

Мүнөө үедэ Хитадай Арадай Республикада боложо байһан үйлэ хэрэгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, тэндэхи байдал тон орёо, бусайданги, шахардуу, политическэ тэмсэл болоһон зандаа. Иимэ байдал, иимэ политическэ кампани Хитадай олониитэ арад зондо харша байна.

Ш. ЧИМИТДОРЖИЕВ.

ГУРБАН жэлэй саада тээ, Гатчинска багшанарай училищи дүүргэһэнэй һүүлдэ Вера Петрова Ленинградай областиин Гаврилово тосхондо багша боложо ерээ һэн. Мүнөө тосхондо тэрээнииe үбгэн залуугүй манай эндэхи хүн гэжэ тоолодог болонхой, хүндэлдэг, дээрэһээ Вера Фёдоровна гэжэ хандадаг байна.

Вера Федоровнагай математикын хэшээл үнгэргэхэдэ үхибүүдтэ уйдаха саг байдаггүй. Багшынгаа хэшээл бүхэнөө ямар нэгэн һонирхолтой наадан шэнгеэр үнгэргэхэдэнь, үхибүүд бултадаа дуратайгаар хабаададаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хэшээлэй һүүлдэшье математика үргэлжэлнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЁЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ СЕМИНАР

Яруунын аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй семинар Нарһата тосхондо хоёр үдэрэй туршада болобо. «Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэ ба научно-техническэ дэбжэлтэдэ библиотекэнүүдэй үүргые һайжаруулха» гэһэн темээр аймгүйсэдкомой соёлой таһагые даагша В. Н. Данжаловай хэһэн элидхэлые семинарта хабаадагшад һонирхон шагнаба.

Һүүлээрнь соёлой ордоной директор И. Лобсанов, аймагай библиотекые даагша С. Бабушкина гэгшэд хүдөөгэй клубуудай, библиотекэнүүдэй ябуулдаг хүдэлмэридэ тобшолол хэбэ.

Соёлой таһагай инспектор Д. Жигжитов, автоклубые даагша Г. Бальжинимаева, аймагай соёлой ордоной методист Л. Шишмарева, библиотекарь Е. Еронова болон бусад юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй үнгэрһэн үе соо хэһэн хүдэлмэри тухайгаа сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Хоёрдохи үдэрынь секционно хэшээлнүүд үнгэргэгдэһэн байна.

В. БАЙБОРОДИН.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ГУРБАДАХЯА ШҮҮГДЭБЭ

Футбол

«СЭЛЭНГЭ»: В. Титов (Бушуев—46), В. Коробкин, А. Русяев, В. Чикачев, В. Плюснин, А. Кизеев, В. Максимов, В. Ведерников, Ю. Самсонов, В. Михнов (Н. Трифонов—61), В. Пугач;

«ЛУЧ»: В. Годлевский, В. Сидякин, В. Акимов, А. Макаренко, С. Бондаренко, Ю. Ковальский, Ю. Ялынин, В. Кузнецов, Н. Дорофеев, Н. Лихин, В. Лукьянов;

Судьянар—талмай дээрэ республикын категориин судья В. Подолько (Барнаул), талмайн хоёр захаар республикын категориин судьянар И. Головков (Барнаул), А. Гаринов (Новосибирск).

Ээлжээтэ — харюугайнгаа наада үнгэргэхөөр Улаан-Үдэ ерэһэн Владивостогой «Луч» команда «Сэлэнгын» футболистнуудһаа нэгэл очкогоор үлүү. Мүрысөөнэй таблицада дүрбэдэхи һуури эзэлжэ ябана. Зүгөөр айлшад сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор (49:31) манай футболистнуудһаа баһал үлүү (33:29) байба. Энэ юун тухай хэлэнэб гэхэдэ, айлшадай футболистнууд добтолго, хамгаалга һайнтай гэжэ мүрысөөнэй таблица хараһан лэ хүн бүхэнэй тухайлхаар байгаа һэн.

Үнгэрэгшэ жэлһээ «Луч» командын футболистнууд эрхим һайнаар наададаг боложо захалхадаа, олохон командануудые «бүдэрүүлдэг» болоһон юм. Шалтагааниинь гэхэдэ, командын ахалагша тренерээр СССР-эй спортын мастер Леонид Бурчалкин ерэһэн байгаа. Урдандаа Бурчалкин Ленинградай «Зенит» командада добтологшоор наадаһан юм.

«Сэлэнгэ» командын футболистнууд хабар эдэнэртээ айлшалхадаа, талмайн эзэдтэ 2:0 тоотойгоор шүүгдэжэ ерээ бэлэй. Тиимэһээ футболой нааданда дуратайшуул «Сэлэнгэ» командын футболистнууд өөрынгөө стадион дээрэ айлшадһаа харюугаа абахал зэргэтэй гэһэн бодолдо эзэлэгдээд һуугаа һэн. Тииһээ тиитэрээ «Сэлэнгын» футболистнууд эрхимээр наададаг командануудые өөрынгөө стадион дээрэ «бүдэрүүлээд» табидаг һэмнай?!

Нааданшье түлэг дундаа оронхой, хоёр командын футболистнууд шанга добтолгонуудые эмхидхээд абана. Зүгөөр эдэнэрэй наада харахада, «Сэлэнгын» футболистнууд айлшадтаа орходоо хамгаалга, добтолго хэхэдээ нилээд бирагүй байба. Нааданай эхилһээр арбан табадахи минутын ябажа байхада, добтолгодо ороһон айлшад Вадим Титовой ворота руу түрүүшын бүмбэгэ оруулжархиба. Зүгөөр харюугай бүмбэгын хойноһоо яһала оролдолго, һэдэлгэ гаргабашье, айлшадайнгаа хамгаалга дабажа шаданагүй. Тэрэншье тэрэ, дахинаа добтолгодо ороһон айлшад үшөө нэгэ тоо нэмэжэрхибэ. Айлшадай хурдан солбон добтологшод Виктор Лукьянов, Александр Макаренко гэгшэд нэжээд бүмбэгэ сохижо оруулһан байна.

Хоёрдохи хахадташье добтолго эмхидхэһэн «Сэлэнгын» футболистнууд бираагүй. Иигэжэ «Сэлэнгын» футболистнууд байгша оной наадануудта өөрынгөө стадион дээрэ гурбадахяа шүүгдэхэ баатай болобол даа.

Удаадахи наадан октябриин 5-да үнгэргэгдэхэ, Айлшаар манайда Южно-Сахалинскын «Сахалин» команда ерэхэ болонхой.

Манай корр.

Шатар

НААДАНАЙНЬ ТОО—ТЭРЭЛ ЗАНДАА

МОСКВА, октябриин 1. (ТАСС-ай корр.). Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө Корчной Карпов хоёрой дунда эхилһэн нааданай долоодохи уулзалга дүшэн табадахи ябадалдаа хойшолуулагдаһан байгаа. Харин хойто үдэрынь нааданай үргэлжэлүүлэгдэхэдэ, Корчной дүрбэхэн ябадал хэһэн байна.

Хоёр талаһаа аб адлихан байдалтай болоһон эдэнэр 48-дахи ябадалдаа «тэнсээбди» гэлсэхэ баатай болобо.

Долоодохи уулзалгын удаа Анатолий Карпов хоёр очкотойгоор (таба удаа тэнсэһэн) түрүүлжэ ябана.

МАЛЬЦЕВ МЭРГЭН ГЭГДЭЭ

Байгша оной октябриин нэгэнэй үдэшэ СССР-эй суглуулагдамал командын хоккейстнүүд Москвада үнгэргэгдэһэн түрүүшынгээ нааданда «Канада-74» гэһэн суглуулагдамал командые 3:2 (1:0, 1:1, 1:1) тоотойгоор шүүбэ.

Совет ороной спортсменүүд сооһоо Мальцев 6-дахи, 36-дахи минутануудта шайба сохижо оруулһан байгаа. Гурбадахи шайбые Гусев 52-дохи минутын ябажа байхада сохижо оруулаа.

Айлшадай дундаһаа командын ветеран Горди Хоу ба тэрэнэй хүбүүн Марк (21-дэхи, 59-дэхи минута) гэгшэд нэжээд шайба сохижо оруулһан байха юм.

Удаадахи наадан октябриин 3-да үнгэргэгдэхэ.

(ТАСС).

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» сентябриин 30-да Москвада үнгэргэгдэһэн 27-дохи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 7 (биатлон), 13 (уһанай-санын спорт), 21 (мори урилдаагын спорт), 27 (мотоспорт), 38 (һур харбалга), 40 (туризм);

«Спортлото-2»: 25 (сана-трамплин), 40 (туризм), 42 (хүндэ атлетикэ), 47 (бүмбэгэтэй хоккей), 48 (шатар), 49 (даам).

(ТАСС).

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Совет-венгер хөөрэлдөөнүүдэй Москвада боложо дүүрэһэн тухай дэлхэйн хэблэл үргэнөөр бэшэнэ.

Хамтын коммюнике «Мадьяр Немзет» ба бусад венгер газетэнүүд тунхаглахадаа, КПСС-эй болон Леонид Ильич Брежневэй хүтэлбэрилдэг тэрэнэй Центральна Комитедэй ажал ябуулга СССР-тэ коммунизм байгуулха хэрэгтэ элитэ ехэ үүргэ дүүргэнэ гээд ВНР-эй хүтэлбэрилэгшэд тоолоно гэжэ онсолон тэмдэглэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Я. Кадарай хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүд, уулзалганууд марксизм-ленинизмын гол ёһонуудта үндэһэлдэг социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай уг зорилгонуудай, ажал ябуулгын ниитэ нэгэн байһые үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлһэн байна. Эдэнь хоёр ороной хоорондохи али бүхы харилсаа холбоое үргэдхэхэ шухала шата болобо гээд Чехословакиин «Правда» газетэ бэшэнэ. Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд уласхоорондын оршон байдалда социалис оронуудай хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ байна гээд газетэ тэмдэглэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын хани ёһоной албанай хэрэгээр Польшын Арадай Республикада ошожо, ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегтэй уулзаһан. ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Ольшовскитой хөөрэлдөөнүүдые хэжэ эхилһэн тухай хэблэл мэдээсэнэ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд ехэ удха шанартай байна. Эдэнь Польшын ба Советскэ Союзай хоорондын хоёр талын харилсаае улам бэхижүүлхэ юм гээд Польшын «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ. Бусад социалис гүрэнүүдтэй хамта хоёр ороной бэелүүлдэг эб найрамдалта гадаадын политика бүхы дэлхэй дээрэхи оршон байдалда һайнаар нүлөөлнэ.

«Азида эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэл — мүнөө үеын гол шухала зорилго» гэһэн уласхоорондын уулзалга Самаркандада болоһон байна. Энэ уулзалгада хабаадагшадай Ази түбиин олониитэдэ, арад зондо хандаһан хандалга гадаадын хэблэлэй анхарал татана.

Португалидахи байдалда зорюулагдаһан материалнууд дэлхэйн газетэнүүдтэ үргэнөөр толилогдоно. Контрреволюциин харата муухай ябуулгануудта эсэргүү тэмсэлдэ нэгэдэлээ улам бэхижүүлхээр ороной патриотическа бүхы хүсэнүүд эрид шиидэнхэй байна.

США-гай, Англиин, ФРГ-гэй, Франциин, Японой гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй, финансын министрнүүдэй, түбэй банкнуудай эрхилэгшэдэй зүблөөн Вашингтондо боложо, капиталис ехэ ехэ гүрэнүүдэй хоорондохи валютно-финансын зүршэлдөөе эрид һуларуулха гэһэн асуудалые зүбшэн хэлсэһэн байна гээд Парижай «Юманите» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

БУДАПЕШТ

ХЭТЭ МҮНХЫН, ЭБДЭРШЭГҮЙ ХАНИ БАРИСААН

ТАСС

Партийно - правительственна делегациин гэшүүдэй Эхэ орондоо бусахынь урда тээхэнэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Венгриин хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ хэһэн мэдүүлгыень Будапештын газетэнүүд эли газарта, ехэ гаршагууд доро толилбо. ВНР-эй партийно-правительственна делегациин албанай хэрэгээр СССР-тэ ошоод бусалгын үрэ дүнгүүд ехэ удха шанартай байна гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ манай хани барисаае, харилсаа холбоое саашадань бэхижүүлхэ тухай хэлсэгдэһэн байна гээд Л. И. Брежнев мэдүүлээ. Европо түбидэ аюулгүй байдал хангаха гол шухала асуудалнуудые, тиихэдэ бүхы дэлхэй дээрэ аюулгүй байдал, эб найрамдал хангаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байнабди.

Эдэ бүхы асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэдээ, үгэеэ ойлголсоһон, ниитэ нэгэн һанал бодолтой байгаабди гээд тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб. Энэ хадаа хөөрэлдөөнүүдэй манай гол зорилго, удхань болоно.

Манай венгер нүхэдэй хани ёһоной албанай хэрэгээр ерэжэ, хөөрэлдөөнүүдые хэһэндэнь, манай партиин Центральна Комитет, манай правительство сэдьхэлээ ханаба.

Нүхэр Янош Кадар түрүүтэй Венгриин партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэһэндэнь, бүхы совет арад гүнзэгы сэдьхэлһээ урма баяртай байна гээд нүхэр Л. И. Брежнев үгынгөө түгэсхэлдэ тэмдэглээ.

Советскэ Союзай, Венгриин Арадай Республикын хоорондохи аха дүүгэй харилсаа холбооной улам бүри бэхижэжэ байһые, мүн социалис интернационализмын гол ёһонуудта үндэһэлһэн, хани барисаан, харилсаа холбоон ба нэгэ нэгэндээ туһа хүргэхэ тухай договор соо батадхагдаһан венгер-совет харилсаанай аша үрэ ехэтэй байһые хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд элирхэйлэн гэршэлһэн байна гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр 1972 оной һүүл багта ВНР-тэ ошоод бусаһаниинь шухала удха шанартай байна гээд газетэнүүд бэшэнэ. ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Я. Кадар түрүүтэй партийно-правительственна делегациин Советскэ Союзда ерэһэн ушарынь ВСРП-гэй ба КПСС-эй, ВНР-эй ба СССР-эй хоорондохи аха дүү ёһоной али бүхы хани харилсаа хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

ОТТАВА

СССР ИКАО-гой СОВЕДТЭ һУНГАГДАБА

ТАСС

Уласхоорондын граждан авиациин (ИКАО) генеральна ассамблейн XXI сесси Монреальда хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. 30 ороной түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн ИКАО-гой Соведтэ — гүйсэдхэхэ органда һунгалга үнгэргэгдэжэ байна.

Советскэ Союзай түлөөлэгшэ ИКАО-гой Соведэй бүридэлдэ һунгагдагшадай дунда бии.

ИКАО-гой Соведэй бүридэлдэ Советскэ Союзай удаа дараалан хоёрдохёо нюусаар һунгагдаһан ушар (СССР 1971 ондо түрүүшынхеэ һунгагдаа һэн) Совет гүрэнэй уласхоорондын оршом соо туйлай ехэ нэрэ хүндэтэй байһые, граждан авиациие хүгжөөхэ талаар СССР-эй элитэ ехэ амжалта, илалтатай байһые элирхэйлэн гэршэлнэ.

БЕЙРУТ

Тушаалһаа буулгыень хүлеэн абаба

ТАСС

Т. Сольхын правительствын тушаалһаа бууһан ушарые Ливанай президент С. Франжье хүлеэн абаба. Шэнэ правительство бүридүүлхэ асуудалаар политическэ партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй президент зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые хэжэ эхилхэ байна.

Орон дотор шахардуу шанга байдалай тохёолдоһонтой дашарамдуулан, Сольхын толгойлдог министрнүүдэй кабинет сентябриин 25-да тушаалһаа бууһан байгаа. Ливанда эсэргүүгээр Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудаа үргэлжэлүүлһэнһээ, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрһэнһөө, мүн экономикын бусад асуудалнуудһаа хүшэр бэрхэтэй энэ ушар тохёолдоһон байна гээд Бейрудэй хэблэл тэмдэглэнэ.

БЕЛГРАД

СКЮ-гэй ПРЕЗИДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

ТАСС

СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй заседани Белградта болобо. Ороной социально-экономическа хүгжэлтын асуудалнууд, экономикоёо тогтонижоруулан һайжаруулха зорилгонууд, мүн бусад асуудалнууд хаража үзэгдэһэн байгаа.

СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй Гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь В. Срэнтич зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалаар элидхэл хэбэ. Орон дотор мүнгэнэй үнын уналгатай тэмсэхэ, оронсйнгоо экономико хүгжөөхэ политика гээшэ бидэнэй бэелүүлхэ гол шухала зорилгонууд болоно гээд элидхэлшэ мэдүүлээ. СКЮ-гэй X съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр экономикын гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ шухала гэжэ В. Срэнтич тэмдэглээ.

ВАШИНГТОН

Сенадай шиидхэбэри

ТАСС

Турцида сэрэгэй туһа хүргэлгэеэ болюулха тухай сенат дуугаа үгөө. Харин гүрэнүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ тухай хуулиин проектдэ сенатор Т. Иглтоной оруулһан заһабаряар, энэ шиидхэбэри абтаһан байна. США-һаа абаһан зэбсэг хэрэгсэлнүүдые Кипртэхи байлдаануудта хэрэглэжэ, американ хуули ёһые Турци эбдээ гэжэ сенатор шалтаг барин, энэ заһабари оруулаа һэн.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй обкомдо. • БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. «Хүндэтэ захил дүүргэгдэнэ» — П. Бурмакинай фоторепортаж. Республикын тарялан дээрэ.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Урмашууягын үнэ сэн» — А. Соколовой статья. Түрэл орон доторнай. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Һуралсалай арбан дүрбэдэхи жэл...» — С. Дугаровай статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Интервью. Нютагай һонинууд. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Искусствын мастернууд — үхибүүдтэ» **(үнгэтэ).** 15.05 — Һүүлэй һонин. 15.15 — «Хонхо» — гэжэ театр **(үнгэтэ).** 15.30 — Совет дуун — концерт. 16.00 — «Ленинский университет миллионов». «Традиция поколений». Москва хотын партийна организацинуудай залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар дүй дүршэлһөө. 16.30 — 16.40 — Забһарлалга. 16.40 — «Совесть» — телевизионно уран һайханай фильм (5-дахи сери). 18.10 — Спортын программа. 1. Футбол ЦСКА (София) — «Динамо» (Киев), (2-дохи тайм). 2. Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Жаргалай дууе хүн зон ойлгохол байха» — дамжуулга. 20.00 — Телевизионно һонин. 20.20 — «Түрүү дүй дүршэл — хүдөө нютагта» — (буряадаар). 20.40 — «Экран» — телевизионно суглуулбари.

«Орбита». 21.35 — «Бессмертие». Николай Островскиин түрэһөөр 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дамжуулга **(үнгэтэ).** 23.20 — 23.30 — Забһарлалга. 23.30 — «Играй, мой баян». 24.00 «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Хоккейгээр уласхоорондын уулзалга, СССР—Канада **(үнгэтэ).**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.30 — «Танай һанамжа» **(үнгэтэ).** 20.35 — «Усть-Илимэй барилга» — телевизионно очерк **(үнгэтэ).** 21.05 — Дэлхэйн арадай уран шадабари **(үнгэтэ).**

УНШАГТЫ һонирхохоор байхат

ҺОЛООМООР СИЛОС ДАРАНА

ЗАЛААТА ургамалнуу[illegible]
һолоомон тэжээлэй зүйлнү[illegible]
дээр элбэг • баян байһа[illegible]
һаа, урдандаа ниитын аду[illegible]
малда үгтэдэггүй шахуу [illegible]
Ушарынь юуб гэхэдэ, һолоо[illegible]
сооха тэжээлэй зүйлнүүд [illegible]
тирсэ муутай юм.

Бактериин ашаар хуурай[illegible]
эһээхэ арга һаяхан Казах[illegible]
ССР-эй Наукануудай акад[illegible]
миин микробиологиин ба ви[illegible]
сологиин институтда зохёо[illegible]
һон байна. Һолоомо эһээхэдээ[illegible]
тэрэнэй клетчатка дэбтэж[illegible]
лэржэ, һүнэй кислотань ех[illegible]
лодог юм. Тиин һолоомо[illegible]
тэжээл эрид дээшэлдэг. Н[illegible]
жэ эһээгдэһэн силосые [illegible]
дуратайгаар эдидэг ба[illegible]
Джамбулска областиин ко[illegible]
зууд малай тэжээл бэлэд[illegible]
шэнэ арга Казахстанда тү[illegible]
лэн хэрэглэжэ эхилээ.

ЖЭГҮҮРТЭН НҮҮЖ ЕРЭБЭ

ХАРА ДАЛАЙ шадар, [illegible]
да Азида уурхайгаа заһа[illegible]
байһан пеганка шубуудай [illegible]
бирьтэй хүршэ хизаарта[illegible]
тагай уһанай шубуудтай [illegible]
уурхайгаа заһадаг боло[illegible]
Ураалай саанахи орнитол[illegible]
элирүүлһэн байна. Гоё һ[illegible]
далитай, «балетнэ» һаба[illegible]
эдэ мантан томо шубууд [illegible]
лаан урда оронһоо ори[illegible]
раа иишэ ерээгүй.

Курганай областиин [illegible]
дайда дээрэ 3 мянга гаран [illegible]
шье, багашье, дабһата[illegible]
арюун сэбэршье уһатай [illegible]
нууд бии. Эдэ нуурнуудта [illegible]
жээлэй элбэг, индустриин [illegible]
ехэ түбүүдһээ холо ба[illegible]
дээрэһээ загаһаар хоол[illegible]
сагаан далитай пелика[illegible]
эдээнтэй суг ажамидарда[illegible]
ра үдэтэй баклануу д[illegible]
оронһоо иишэ ерэнэ.

Жэгүүртэ шубуудай [illegible]
ерэһэн газарта агнуури [illegible]
хоригдонхой.

ХҮШЭР БЭРХЭТЭЙ БАЙДАЛДА ОРОНО

ЯПОНДО һая гэрлэһэн [illegible]
нүүдтэ түрүүшээр 3 мил[illegible]
иен хэрэгтэй юм. «Май[illegible]
газетын бэшэһэнэй ёһоор, [illegible]
бүлын жэл хахадай дунда[illegible]
гын салин болоно.

12—14 дүрбэлжэн метр [illegible]
майтай багахан таһалга [illegible]
далдажа абахын тула [illegible]
мянган иен хэрэгтэй юм. [illegible]
мүнөө Японо гэр байры[illegible]
тажа байхадань, иимэ сэ[illegible]
байра олохо гээшэ илан[illegible]
хүшэр бэрхэтэй болоо. [illegible]
дотор юумэнэй үнэ сэнгэй [illegible]
һалгаряагүй хүндэржэ бай[illegible]
һаа уламжалан, гэр байра[illegible]
гоо зөөри хогшол хүда[illegible]
абахын тула залуу бүлэ [illegible]
миллионһсо үлүү иен [illegible]
шалдаг байна.

«АРСАЛАНАЙ ХАБСАГАЙН» НЮУСАНУУД

ЦЕЙЛОНОЙ археол[illegible]
Шри Ланкагай түб — Си[illegible]
дэ үнэтэ зүйлнүүдые һа[illegible]
олобо. Гэр байрын, искус[illegible]
вын элдэб хэрэгсэлнүү[illegible]
гадна, уһанай сорго хоо[illegible]
шулуун хэрэлсы олдоһон [illegible]
на. Эдэ бүгэдэ манай э[illegible]
табадахи зуун жэлдэ бар[illegible]
һан байгаа гээд багсаамжа[illegible]
дана. Эртэ урда сагта [illegible]
гартанай хэһэн эдэ бари[illegible]
нууд яһала һайн зандаа [illegible]
хэй.

Сигири — бүхы дэлхэй[illegible]
рэ алдар сууда гараһан [illegible]
тэ-соёлой хүшөө мүн. Си[illegible]
ска хаашуулай нэгэнэй [illegible]
хүртэшэгүй хэрэм бүртаг [illegible]
хэтэ шэрэнгиин дунда то[illegible]
байһан мантан ехэ хабса[illegible]
оройдо байгаа. Мүнөө б[illegible]
һандаргагдаһан ордон [illegible]
оруулдаг, эрид эгсэ, ут[illegible]
рэлсы талмайгаар хүбаа[illegible]
байгаа бшуу. Арсаланай [illegible]
тан томо һабарые шулуу[illegible]
хэжэ гоёоһон байна. [illegible]
энээнһээ Сигири гэжэ [illegible]
үгтэнхэй. Оршуулхада, [illegible]
«арсаланай хабсагай» [illegible]
удхатай. Эртэ урда сагт[illegible]
хабсагай уран гоёор һиш[illegible]
һэн байгаа. Эдэнэй зари[illegible]
биин үлэд байһаниинь [illegible]
ламаар.

Хэдэн мянгаад оншал[illegible]
эрдэмтэд, уран зурааш[illegible]
кусство шэнжэлэгшэд [illegible]
ри Шри Ланкада ерэжэ, [illegible]
хэйн искусствын эдэ өөр[illegible]
хаг зүйлнүүдые һонирхон [illegible]
даг байна.

Һүүлэй үедэ Сигиридэ, [illegible]
урдын бусад хото город[illegible]
һуурин тосхонуудта мал[illegible]
нууд хэгдээ. СССР-эй, [illegible]
Ланкагай Республикын х[illegible]
до соёлой, эрдэм наукын [illegible]
рилсаа холбооной түсэбт[illegible]
хан Коломбодо гар таба[illegible]
СССР хадаа соёлой тала[illegible]
бүхы зүйлнүүдтэй хар[illegible]
холбоогоо улам үргэдхэ[illegible]
нээлтэнүүдые хэдэг оро[illegible]
нэгэн юм. Энэ жэлдэ [illegible]
хоёр археолог Шри Ла[illegible]
ерэхэ байна. Бэдэрэлгын [illegible]
дэлмэриие эмхидхэхэдэ[illegible]
сэблэн табихадань, совет [illegible]
дэмтэд Шри Ланкагай [illegible]
логуудта ехэ туһа хүргэх[illegible]
на.

(ТАСС).

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приемная — 54-93, зам. редактора — 68-08, [illegible] редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариата — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, [illegible] ветского строительства и быта — 69-58, культуры [illegible] школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, [illegible] мации — 34-05, общественная приемная — 56-62, [illegible] шинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03653. Заказ № [illegible]